

TILINPÄÄTÖS 2013

KUNTAYHTYMÄ KAKSINEUVOINEN

PERUSTURVAN EDELLÄKÄVIJÄ

Yhtymähallitus 4.3.2014

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS 2013	3
1.1 Toiminta ja talous.....	3
1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus	3
1.1.2 Hallinto.....	5
1.1.3 Henkilöstö	5
1.1.4 Asiakastyytyväisyys	6
1.1.5 Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen.....	6
1.1.6 Selonteko sisäisestä valvonnasta	7
1.1.7 Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoden talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä	9
1.1.8 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	9
1.1.9 Toiminnan rahoitus	12
1.1.10 Rahoitusasema ja sen muutokset (tasetarkastelu)	14
1.1.11 Kuntayhtymän kokonaistulot ja -menot	15
1.1.12 Tilikauden tuloksen käsittely	16
1.2 Toteutumisvertailu	17
1.2.1 Tavoitteiden toteutuminen tulosalueittain.....	17
1.2.2 Talousarvion toteutuminen tulosalueittain.....	37
1.2.3 Jäsenkuntien rahoitusosuudet	38
1.2.4 Tuloslaskelman toteutuminen	40
1.2.5 Investointiosan toteutuminen	41
1.2.6 Rahoitusosan toteutuminen	42
2. TULOSLASKELMA.....	43
3. RAHOITUSLASKELMA	44
4. TASE	44
5. LIITETIEDOT 31.12.2013	46
5.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	47
5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	47
5.3 Taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot.....	50
5.4 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	54
6. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET.....	56
6.1 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	56
6.2 Tilinpäätösmerkintä.....	57
7. LUETTELOT JA SELVITYKSET	58
7.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista	58
7.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä.....	58
8. MUUT LIITETIEDOT	59

1. TOIMINTAKERTOMUS 2013

1.1 Toiminta ja talous

1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Kuntayhtymän viides toimintavuosi on ollut varsin tapahtumarikas. Koko toimintavuotta sävytti keskustelu sosiaali- ja terveydenhuollon menoista. Jo varsinaisen talousarvion vahvistamisen yhteydessä oli tiedossa, että talousarvio on noin 2,5 miljoonaa euroa alijäämäinen, minkä johdosta alkusyksystä jouduttiinkin tekemään juuri ennakoidun mukainen lisätalousarvio. Lisätalousarvion mukaiset kuntien maksuosuudet yhteensä olivat 81,4 miljoonaa euroa, kun varsinaisessa talousarviossa jäsenkuntien rahoitusosuus oli vain 79 miljoonaa euroa. Ilahduttavaa on, että lisätalousarvio kuntien rahoitusosuu- den osalta toteutui täysin ennakoidusti eli poikkeama yhteensä oli alle 2 000 euroa. Evijärven rahoitusosuus toteutui n. 77 000 euroa alle arvion ja Lappajärven 141 000 euroa alle arvion. Vastaavasti Kauhavan kaupungin rahoitusosuus ylittyi n. 216 000 eu- rolla.

Sote- ja kuntarakenneuudistuskeskustelu oli vilkasta sekä paikallisilla että valtakunnal- lisilla foorumeilla. Työ maakunnallisen sote-mallin kehittämiseksi käynnistyi Maakunta- liiton toimesta syksyllä. Kuntayhtymän johtavat viranhaltijat ovat keskeisesti osallistu- neet jäsenkuntien ja kuntayhtymän edustajina eri työryhmissä.

Merkittävä tapahtuma oli myös sairaanhoitopiirin ja yhteistoiminta-alueiden yhteinen päätös siirtyä yhteiseen potilastietojärjestelmään 1.4.2014 alkaen ja siten helpottaa eri tahojen liittymistä syksyllä 2014 Kanta-palveluihin. Tietoliikenneongelmia poistaa niin ikään yhteinen päätös kahdennetun tietoverkon rakentamisesta sairaanhoitopiirin ja yh- teistoiminta-alueiden terveyskeskusten välille. Tämä toteutuu niin ikään 1.4.2014.

Etenkin loppusyksyä sävytti keskustelu vuoden 2014 talousarviosta ja taloussuunnitel- masta vuosille 2015 - 2016. Jo alkukesästä Kauhavan kaupunginhallitus ilmoitti, että kaupungin rahoitusraami on vuoden 2013 varsinaisen talousarvion lisätynä 3 %:lla. Vuoden 2013 lisätalousarvio ja kustannuskehitys huomioon ottaen vaatimus osoittautui kuntayhtymän palvelutuotannon kannalta täysin epärealistiseksi. Talousarviokeskuste- lu ajautui valitettavasti tilanteeseen, jossa keskusteltiin vain rahoitusosuuksista puut- tumatta mitenkään palvelurakenteisiin, palvelujen määrään ja laatuun. Neuvottelussa ei ymmärretty, että kuntayhtymän on täysin mahdotonta toteuttaa säästövaatimuksia, jos jäsenkunta ilmoittaa vain rahoitusosuuden todeten samalla, että kuntayhtymä tuottaa liian laadukkaat palvelut jäsenkuntien kantokykyyn nähden. Päätösvalta palveluraken- teiden ja palvelujen laajuuden osalta on yksiselitteisesti vain ja ainoastaan kunnallisval- tuustoilla. Jos kuntayhtymä tämän päätösvallan ottaisi, olisi tilanne verrannollinen sii- hen, että esim. koulun lakkauttamispäätös säilytettäisiin kunnan koululautakunnalle.

Tilannetta hankaloitti myös se, että syksyn aikana tilattiin kuntayhtymän tietämättä ns. säästöpotentiaaliselvitys yksityiseltä kansainvälisten pääomasijoittajien omistamalta palveluyritykseltä eli Attendo Oy:ltä. Markkinointiponnistelujensa tueksi Attendo Oy il- moitti raportissaan, että kuntayhtymän vuosittaisista toimintamenoista on saatavissa 3,5 miljoonan euron säästöt. Tosin säästöjen aikaansaaminen edellytti yrityksen mu- kaan 15 - 20 miljoonan euron investointeja. Vaikka tämän Attendo-prosessin alussa

vahvasti esiin noussut koko palvelutuotannon ulkoistaminen lieneekin nyt haudattu, kummittelee asia kuitenkin edelleen kuntayhtymän työntekijöiden ajatuksissa.

Toimintavuoden aikana aloitettiin myös asiakasraatitoiminta kuntayhtymässä. Ensimmäinen asiakasraati koski terveys- ja vanhuspalveluja. Raadissa hyväksi todettiin mm. neuvolapalvelut, kouluterveydenhuolto, sairaanhoitajien vastaanotot (erityisesti päivystävän sairaanhoitajan vastaanotto), laboratoriopalvelut, ikäneuvola, kotihoito, työpajatoiminta sekä vammaispalveluissa yhteistyö Eskoon kanssa. Raadissa nousi esiin myös lukuisia kehittämistoimia. Erityisesti tuotiin esiin lääkäreiden rekrytointi, tiedotustoiminta, puheterapeutin, koulupsykologin ja psykologin palvelujen riittämättömyys. Myös työterveyshuollon palveluissa toivottiin parannusta. Helpommin toteutettavia toiveita oli mm. terveysasemien yleisöpäätteet, kuntoutusosaston potilashuoneiden WC:n ulkopuoliset vesipisteet jne. Evijärveltä ja Lappajärveltä tuotiin esiin myös päivähoitopaikkojen riittämättömyys. Raatilaiset toivoivat erityisesti kaikkien terveysasemien säilyttämistä lääkärin ja hoitajan vastaanottoineen sekä laboratoriopalvelujen säilymistä lähipalveluina. Huomiota kiinnitettiin myös työpajatoiminnan jatkoraahoituksen turvaamiseen.

Jäsenkuntien päätösten mukaisesti päivähoito siirtyy jäsenkuntien vastuulle 1.8.2014 alkaen.

Henkilökunta on ollut erittäin aktiivinen ja kuntayhtymä on osallistunut edelleen lukuisiin hankkeisiin. Johtava ylilääkäri Raimo Rintala jäi eläkkeelle 1.12. alkaen, mutta jatkaa erityisasiantuntijana PrimCareIT ja Potku -hankkeiden osalta kuluvan vuoden syksyyn saakka.

Sairauspoissaolojen määrä on edelleen ongelma siitä huolimatta, että kokonaismäärä/vakituinen työntekijä aleni edellisestä vuodesta 1 päivällä. Vaikka kuluvan vuoden talousarviota ei vielä ole hyväksyttykään perussopimuksen edellyttämällä tavalla, yhtymähallitus katsoi, että aikaisemmin hyväksytyyn sairauspoissaolojen hallintaprojektin käynnistäminen on välttämätöntä ja antoi valtuudet käynnistää projekti. Projektin mukaisilla toimenpiteillä pyritään voimaannuttamaan nimenomaan niitä työntekijöitä, joilla on paljon sairauspoissaoloja ja joilla on suurin vaara ajautua yhä pahempaa sairauspoissaolokierteeseen, jonka päätepisteenä on työkyvyttömyys.

Suurehkoista sairauspoissaololuvuista huolimatta kuntayhtymän henkilöstö on selvinnyt hyvin ja talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet on kiistatta täytetty. Tulosalueesta riippumatta asiakas- ja hoitotyö on erittäin vaativaa sekä henkisesti että varsin usein myös fyysisesti. Esitetyt väitteet tehottomuudesta ja kustannustietoisuuden puutteesta sekä puheet palvelutuotannon ulkoistamisesta eivät ole voineet olla vaikuttamatta henkilöstöön. Paineista huolimatta henkilöstö on selviytynyt kiitettävästi tehtävistään ja ansaitsee siitä mitä suurimman kiitoksen. Yhtymähallitus on omalta osaltaan erinomaisesti tukenut johtoryhmän työtä ja näin samalla koko henkilöstöä, mistä suuri kiitos myös yhtymähallitukselle.

Vuosi 2013 on mennyt niin iloineen kuin murheineenkin. Viimeistään nyt tulisi aloittaa aito vuoropuhelu eri osapuolten kesken sosiaali- ja terveyspalveluiden tulevasta muutoksista niin palvelurakenteiden kuin itse palvelujenkin osalta. Kuntalaisten kannalta tärkein kysymys on, miten heille turvataan mahdollisimman saavutettavat ja laadukkaat peruspalvelut tulevina vuosina.

1.1.2 Hallinto

Yhtymähallitus kokoontui toimintavuoden aikana 15 kertaa ja pykälää kertyi 198. Yksilöjaosto kokoontui 8 kertaa käsitellen 45 asiaa. Johtoryhmä kokoontui 34 kertaa käsitellen 169 periaatteellisesti merkittävää asiaa.

1.1.3 Henkilöstö

Vuodenvaihteessa kuntayhtymän palveluksessa oli yhteensä 820 vakinaista henkilöä, joista kokoaikaisia oli 707 ja osa-aikaisia 113. Työpajalla työskenteli yhteensä 7 määräaikaista työntekijää. Muita määräaikaisia oli yhteensä 303 henkilöä, joista kokoaikaisia 254 osa-aikaisia 36 ja sivutoimisia 13. Vuonna 2013 henkilöstön määrä henkilötyövuosina oli 1 033.

Vakinaisen henkilöstön sairauspäivien määrä oli 17 245 kalenteripäivää, jonka lisäksi oli tapaturmapäiviä yhteensä 271 kalenteripäivää. Vakinaisen henkilöstön sairauspoissaolot olivat näin ollen keskimäärin 21,4 kalenteripäivää/työntekijä. Edellisvuodesta vakituisen henkilöstön sairauspoissaolot vähenivät 1 pv/työntekijä.

Henkilökunnan täydennyskoulutus ja muu koulutus

Koko henkilöstön täydennyskoulutusta toteutui 1 297 pv ja muuta koulutusta 375 pv. Määrät ovat samaa luokkaa kuin edellisvuonna. LOVE-lääkehoidon verkkokoulutuksen ja siihen kuuluvat tentit on suorittanut yht. 547 lähihoitajaa, sairaanhoitajaa ja terveydenhoitajaa eli lähes koko hoitohenkilökunta. LOVE-koulutusta jatketaan lähinnä uusille työntekijöille.

Läheltä piti- ja vaaratilanneilmoitukset

Henkilökunta on tehnyt vaara- tai uhkatilanteista haitallisten prosessien seurantajärjestelmän (HaiPro) kautta ilmoituksia potilasturvallisuusongelmista ja työturvallisuusongelmista. Ilmoitukset käsitellään yksiköissä, tulosalueella tai työsuojeluorganisaatioissa. Esimiehet ja/tai muu taho on käsitellyt ilmoitukset ja tehnyt tarvittavia toimenpiteitä. Potilasturvallisuusilmoituksia tehtiin 146 kpl, joista läheltä piti-tilanteita oli 34 % ja potilaalle tapahtuneita 66 %. Yleisin tapahtumatyyppi oli lääkehoitoon liittyvät haittatapahtumat 53,4 %, kaatuminen 19,9 % ja potilaan aiheuttama väkivalta 11 %. Työturvallisuutta koskevia ilmoituksia tehtiin HaiPron kautta 108 ja paperilla 11 kpl, yhteensä 119 kpl, joista 46 oli läheltä piti -tilanteesta ja 73 työtapaturmasta. Väkivaltaa oli kyseessä 52 %:ssa tapauksista, tekijänä sairautensa takia potilas. Muita syitä olivat mm. pisto- tai viilto (15 %), kaatuminen tai kompastuminen (11 %) ja äkillinen psyykinen tai fyysinen kuormittuminen (10 %).

Tyhy-toiminta

Työhyvinvoinnin tukemiseksi kuntayhtymässä oli kolmatta vuotta käytössä liikunta- ja kulttuurisetelit. Työnantaja kustantaa puolet 2 ja 4 euron hintaisista seteleistä.

Henkilökunta on ottanut tyytyväisyydellä ja kohtalaisen aktiivisesti setelit käyttöön, molempia seteleitä on käytetty noin 1 000 kpl.

Henkilöstölle on järjestetty yhdessä Kauhavan kaupungin kanssa ryhmäliikuntaa, mikä on ollut hyvin suosittua.

Työsuojelutoiminta

Työsuojelutoimikunta kokoontui 7 kertaa vuoden 2013 aikana ja käsitteli sille kuuluvat asiat, joista eniten käsiteltiin sisäilmaongelmia. Työsuojelutoimikunta laati ja yhtymähallitus hyväksyi ohjeistuksen ja ilmoituslomakkeen psykososiaalisen kuormituksen tunnistamiseen, hallintaan ja seurantaan. Lisäksi otettiin käyttöön lomakkeet: Selvityspyyntö työnantajalle työsyrintäasiassa, ilmoitus häirinnästä ja epäasiallisesta kohtelusta ja työtapaturmailmoitus työsuojeluviranomaiselle.

Kaikissa Kuntayhtymä Kaksineuvoisen päiväkodeissa, keittiöissä ja kotihoidon toimipisteissä tehtiin Avi:n työsuojelutarkastukset osana valtakunnallista kuntahanketta. Tarkastuksia tehtiin yhteensä 20. Tarkastuskertomukset on käsitelty työsuojelutoimikunnassa, työyksiköissä. Tarkastuksissa edellytetyt toimenpiteet on tehty ja raportoitu Avi:n työsuojelun vastuualueelle ja yhtymähallitukselle.

Uusi työsuojelutoimikunta ja työsuojeluvaltuutetut kaudeksi 2014 - 2017 valittiin marraskuussa vaaleilla.

1.1.4 Asiakastyytyväisyys

Asiakaspalautetta kerätään suunnitellusti eri yksiköissä. Kaikki nimellä annetut palautteet käsitellään palautteen kohteena olevassa yksikössä. Pääsääntöisesti palaute on ollut myönteistä.

1.1.5 Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Kuten edellä on jo todettu, varsinainen talousarvio osoittautui epärealistiseksi, minkä johdosta jouduttiin tekemään n. 2,5 miljoonan euron lisätalousarvio.

Tasavallan hallituksen linjausten mukaisen sote-mallin rakentamistyö aloitettiin koko maakunnassa Maakuntaliiton johdolla. Perusterveydenhuollon toiminnan kannalta merkittävä tapahtuma oli yhteistoiminta-alueiden ja sairaanhoitopiirin päätös rakentaa yhteinen potilastietojärjestelmä ja sen toimivuuden tueksi kahdennettu atk-rengasverkko eri organisaatioiden välille. Molemmat toteutuvat 1.4.2014. Näillä toimenpiteillä valmistaudutaan myös ns. Kanta-palveluiden käyttöönottoon, joka toteutuu syksyllä 2014.

Jäsenkuntien päätösten mukaisesti päivähoito siirtyy jäsenkuntien vastuulle 1.8.2014 alkaen.

Heti toimintavuoden päättymisen jälkeen tammikuussa 2014 tehtiin merkittäviä ratkaisuja vanhuspalvelujen palvelurakenteessa. Yhtymähallitus päätti tuolloin, että Harjula-koti Korttesjärvellä muutetaan kotihoidon yksiköksi samoin kuin Jokiniemi ja Helmiranta, joissa muutos toteutuu 1.3.2014. Laitoshoidon purkaminen on aloitettu Korttesjärven Antinrinteessä ja jatketaan Kauhavan Iltakellossa. Lappajärven osalta laitospaikat on jo

käytännössä purettu. Tavoitteeksi on asetettu, että v. 2020 Kuntayhtymän Kaksineuvoisen alueella ei vanhustenhuollossa ole yhtään laitoshoidon yksikköä.

Vuoden 2014 talousarvion käsittely on edelleen kesken, koska kuntayhtymässä ei ole perussäännön mukaisesti hyväksyttyä talousarviota. Tilanteen ratkaiseminen vaatii keväällä 2014 yhteisiä neuvotteluja Kauhavan kaupungin kanssa tavoitteena yhteinen näkemys siitä, missä kauhavalalaisten palvelut tulevaisuudessa tuotetaan, missä laajuudessa ja varmistetaan yhteinen käsitys palvelun laadusta.

1.1.6 Selonteko sisäisestä valvonnasta

Yhtymähallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskien hallinta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluineella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäinen valvonta on ollut tavanomaista johtavien viranhaltijoiden ja kuntayhtymän johtajan suorittamaa valvontaa. Sisäisen valvonnan ohjeistusta ja kontroleja on täsmennetty vuoden 2013 aikana.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntayhtymän tehtävänä on perussopimuksen mukaan tuottaa Kansanterveystalain ja sitä täydentävien lakien mukaiset terveydenhuollon palvelut sekä sosiaalihuoltolaissa ja sitä täydentävissä erityislaeissa tarkoitetut palvelut ja tukitoimenpiteet jäsenkuntien asukkaille.

Kaikessa toiminnassa on noudatettu lakeja ja niiden täytäntöönpanosta annettuja määräyksiä. Toiminnassa on noudatettu myös hyvää hallintotapaa. Toimintaelinten tai viranhaltijain toimintaan ei ole tilikauden aikana kohdistunut kunnallisvalitusta, syytteen asettamista tahi muuta oikeusseuraamusta. Kuntayhtymälle on osoitettu joitakin pieneköjä korvausvaatimuksia mm. silmälasien ja proteesien katoamisesta.

Tavoitteiden toteutuminen, varojenkäytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Hallintosäännön mukaan raportointi yhtymähallitukselle tulee suorittaa kolmannesvuosittain. Raportissa tulee antaa hallitukselle selvitys toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Kahden ensimmäisen vuosikolmanneksen toimintaraportit on laadittu ajallaan ja esitetty yhtymähallitukselle. Koko vuoden raportointi tapahtuu tilinpäätöksessä.

Varojenkäytön valvonta kuuluu jokaiselle esimiehelle oman yksikkönsä osalta. Varojen käytössä ei ole havaittu epäselvyyksiä.

Riskienhallinta

Kuntayhtymän omaisuusvakuutus, moottoriajoneuvovakuutukset ja vastuu- ja keskeytysvakuutukset sekä 1.1.2013 lähtien myös lakisääteinen tapaturmavakuutus on yhtymähallituksen päätöksen mukaisesti järjestetty If -vahinkovakuutusyhtiö Oy:ssä.

Kuntayhtymällä on sopimus vakuutusmeklariliike Semita Oy:n kanssa. Semita Oy hoitaa pyydettyä vakuutusten kilpailutukset ja antaa neuvontaa ja opastusta vakuutusasioiden hoidossa.

Kuntayhtymän suurimmat kohteet on vakuutettu toiminnan keskeytyksen osalta. Ke-
vään 2014 aikana selvitetään eri yksiköiden toiminnan keskeytyksen vakuuttamisen
tarve.

Kuntayhtymän toiminnan kannalta merkittävimmät riskit liittyvät henkilöstöön sekä tietoliikenteeseen. Lääkärien saatavuus sekä hoitohenkilöstön saatavuus varsinkin lyhyisiin sijaisuuksiin on vaikeutunut. Tietohallinnossa on selkeä henkilöstöriski, koska kuntayhtymässä on vain yksi päätoiminen atk-työntekijä (atk-käyttöpäällikkö).

Tietojärjestelmien ja tietoliikenteen toimivuus ovat keskeisessä asemassa potilasturvallisuudessa ja kuntayhtymän toiminnassa. Maakunnan yhteinen potilastietojärjestelmä ja 1.4.2014 käyttöön otettava kahdennettu tietoliikenneverkko pienentävät jossakin määrin tietoliikenteen toimivuuteen liittyviä riskejä. Varavoiman osalta riski poistuu Kauhavan terveysasemalla viimeistään kesän 2014 aikana hankittavan varavoimakoneen myötä.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Tulosaluejohtajat ja viime kädessä kuntayhtymän johtaja vastaavat siitä, että hankinnat ovat hankintalain säännösten mukaisia.

Sopimustoiminta

Kuntayhtymän johtaja hyväksyy sopimukset, joiden taloudellinen tai muu merkitys ei ole sellainen, että asian käsittelemistä yhtymähallituksen kokouksessa on pidettävä tarpeellisenä. Sopimusten valmistelusta vastaa näin ollen kaikilta osin viime kädessä kuntayhtymän johtaja. Tulosaluejohtajat omalta osaltaan valvovat sopimusehtojen noudattamista ja vanhenemisaikoja. Kuntayhtymän tekemillä sopimuksilla ei ole ollut sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita sopimusta tehdessä ei ole ennakoitu.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kuntayhtymän johdon ja esimiesten tehtävänä on varmistaa sisäisen valvonnan ja tarkastuksen riittävyys.

Sisäinen tarkastus on tilikauden aikana ollut tavanomaista johtavien viranhaltijoiden ja kuntayhtymän johtajan suorittamaa valvontaa. Kuntayhtymän sisäisen valvonnan ohjeistusta ja kontrolleja arvioidaan jatkuvasti ja ohjeistusta täsmennetään tarpeen mukaan. Tilikauden aikana on valmisteltu kuntayhtymälle sisäinen hankintaohje. Sisäisen tarkastuksen palveluja ostetaan tarvittaessa tarkastusyhteisöiltä.

1.1.7 Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Kuntayhtymän tilikauden 2013 tulos, joka osoittaa ylijäämää 167.819,24 euroa, sisältää 159 278,45 euroa vuoden 2010 alijäämän kattamisesta aiheutunutta maksutuloa Lappajärven kunnalta. Tilikauden toiminnallinen tulos osoittaa ylijäämää 8.540,59 euroa.

Kuntayhtymän taseessa ei ole kertyneitä alijäämiä Lappajärven katettua tilikauden aikana osuutensa vuoden 2010 alijäämästä.

1.1.8 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kuntayhtymän toimintatuotot olivat vuonna 2013 yhteensä 95,7 miljoonaa euroa, josta kuntien vuoden 2013 toiminnasta kertyneet maksutuotot olivat 81,4 miljoonaa euroa. Toimintatuottoihin sisältyy vuoden 2010 alijäämän kattamisesta aiheutunut Lappajärven osuus, yhteensä 0,2 miljoonaa euroa. Evijärven ja Kauhavan osuus vuoden 2010 alijäämän kattamisesta sisältyy vuoden 2012 toimintatuottoihin.

Toimintatuottojen lisätalousarvion toteutumaprosentti oli ilman vuoden 2010 alijäämän kattamista 100,5 prosenttia. Edellisvuoteen nähden toimintatuotot ilman vuoden 2010 alijäämän kattamisesta aiheutuvia tuottoja nousivat 3,6 miljoonaa euroa kasvun ollessa 4 prosenttia. Kuntien maksuosuuksien lisätalousarvion toteutumaprosentti oli 100 ja ne kasvoivat edellisvuodesta 3,2 miljoonaa euroa eli 4,2 prosenttia. Toimintatuotot ilman kuntien maksuosuuksia ylittivät arvioidun 0,5 miljoonalla eurolla ja nousivat edellisvuodesta 0,4 miljoonaa euroa eli 2,9 prosenttia.

Kuntayhtymän toimintakulut olivat vuonna 2013 yhteensä 95 miljoonaa euroa. Toimintakulujen lisätalousarvion talousarvion toteutumaprosentti oli 100,5. Alkuperäisen talousarvion toimintakulujen toteutumaprosentti oli 103,2. Edellisvuoden 91,4 miljoonasta eurosta toimintakulut ovat nousseet 3,6 miljoonaa euroa eli 3,9 prosenttia.

Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista on noin 45 prosenttia. Vuonna 2013 kuntayhtymän henkilöstökulut olivat 42,6 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edellisvuodesta 4,8 prosenttia ja talousarvion toteutumaprosentti on 100,5. Ilman sairaankuljetusta, joka on vuoden 2013 alusta lähtien siirtynyt sairaanhoitopiiriin vastuulle, henkilöstökulujen kasvu edellisvuodesta oli 5,5 prosenttia. Vuoden 2012 henkilöstölisäykset näkyvät täysimääräisenä vuoden 2013 henkilöstökuluissa ja kuntayhtymän henkilömäärä kokoaikaiseksi muutettuna olikin noin 25 henkilöä suurempi kuin edellisvuonna. Palkattomat poissaolot huomioiden vuoden 2013 henkilöstömäärä henkilötyövuosina oli 969 ja palveluksessa 31.12. oli 1 130 henkilöä, joka on 12 henkilöä enemmän kuin edellisvuonna.

Henkilöstökulujen nousuun vaikuttavat henkilöstölisäysten lisäksi 2,1 prosentin palkan korotus ja sijaisten lisääntynyt käyttö sekä erilliskorvausten nousu. Kertyneitä lomiamia oli 31.12. noin 6 000 päivää enemmän kuin vuotta aiemmin ja lomapalkkavarauksen nousu on noin 0,8 milj. euroa suurempi kuin edellisvuonna. Sosiaalivakuutusmaksuissa tapaturmavakuutuksen kilpailutus laski tapaturmavakuutusmaksua edellisvuodesta 17 prosentilla. Varhemaksu, joka vuonna 2013 määräytyy kuntayhtymän omien vakuutustapahtumien mukaisesti palkkasumman ylitettyä 32 miljoonan euron suurtyönantajan rajan, puolestaan nousi edellisvuodesta yli kaksinkertaiseksi.

Asiakaspalveluiden ostot olivat vuonna 2013 36,2 miljoonaa euroa, talousarvion toteutumaprosentti oli 101,0 ja nousua edellisvuodesta 5,4 prosenttia. Asiakaspalveluihin sisältyvät erikoissairaanhoidon kulut nousivat edellisvuodesta 1,4 miljoonaa euroa eli 6,1 prosenttia. Sairaanhoidopiirin vastuulle 1.1.2013 siirtyneen sairaankuljetuksen osuus erikoissairaanhoidon menoista oli 1 miljoonaa euroa. Vuonna 2012 sairaankuljetuksen nettomenot olivat 0,6 miljoonaa euroa.

Muiden palvelujen ostot laskivat edellisvuodesta 3,8 prosenttia ollen 7,5 miljoonaa euroa ja talousarvion toteutumaprosentti oli 99,9. Muiden palvelujen ostoissa suurimmat nousut olivat vammaisten kuljetuspalveluissa, ohjelmistojen ylläpitokustannuksissa sekä laboratoriopalveluissa. Pesulapalvelujen ostot puolestaan laskivat edellisvuodesta 1.1.2013 voimaan astuneen kilpailutetun sopimuksen johdosta.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot olivat 3,3 miljoonaa euroa ja ne laskivat edellisvuodesta 3,2 prosenttia johtuen kaluston ja kaluston kunnossapidon määrärahan leikkaamisesta. Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden sekä hoitotarvikejakelun kustannukset alittivat hieman edellisvuoden kustannukset. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden talousarvion toteutuma oli 101,3 prosenttia. Avustukset nousivat edellisvuodesta 4,7 prosenttia ollen 2,6 miljoonaa euroa. Avustusten talousarvion toteutuma oli 94,6 prosenttia.

Muut toimintakulut, jotka olivat 2,8 miljoonaa euroa vuonna 2013, nousivat edellisvuodesta 3,3 prosenttia. Luottotappiota on kirjattu tilikaudella 44 000 euroa. Tilikauden poistot olivat noin 0,5 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos, jossa on mukana vuoden 2010 tappion kattamisesta johtuvat maksutuotot Lappajärven kunnalta, osoittaa ylijäämää 167 819,04 euroa. Tilikauden toiminnallinen tulos osoittaa ylijäämää 8 540,59 euroa.

TULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT (1000 eur)**TULOSLASKELMA**

	2013	2012
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	85 351	82 490
Maksutuotot	7 422	7 182
Tuet ja avustukset	1 949	1 888
Muut toimintatuotot	942	1 146
TUOTOT YHTEENSÄ	95 664	92 705
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-34 959	-33 171
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 792	-5 629
Muut henkilösivukulut	-1 860	-1 856
Palvelujen ostot		
Asiakaspalvelujen ostot	-36 118	-34 281
Palvelujen ostot	-7 513	-7 810
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-3 304	-3 402
Varaston muutos	-9	-20
Avustukset	-2 610	-2 492
Muut toimintakulut	-2 825	-2 735
KULUT YHTEENSÄ	-94 991	-91 396
TOIMINTAKATE	673	1 309
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ	8	7
VUOSIKATE	681	1 317
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-513	-463
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	168	854

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/toimintakulut, %	100,7	101,4
Vuosikate/poistot, %	132,7	284,3

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot/(Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

1.1.9 Toiminnan rahoitus

Kuntayhtymän nettoinvestoinnit olivat 413 150,49 euroa ja varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta 267 826,15 euroa. Investoinnit katettiin omalla tulorahoituksella. Kassan riittävyys oli 17 päivää 31.12.2013. Jäsenkunnilta on tilikauden aikana peritty maksuosuudet alkuperäisen talousarvion mukaisilla suoritehinnoilla. Muiden tulojäämien kanssa tilikauden aikaiset todellisia kuluja alhaisemmat maksuosuudet aiheuttivat yli 3 miljoonan euron vajeen kassavaroihin 31.12.2013.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (1000 EUR)

	2013	2012
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	681	1 317
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-413	-511
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		51
Toiminnan ja investointien rahavirta	268	857
Rahoituksen rahavirta		
Edellisten tilikausien oikaisu	57	12
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen pääomat	31	1
Vaihto-omaisuuden muutos	79	5
Saamisten muutos	191	-676
Korottomien velkojen muutos	1 039	933
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	1 340	262
Rahoituksen rahavirta	1 397	275
Rahavarojen muutos	1 665	1 131
Rahavarat 1.1.	2 686	1 555
Rahavarat 31.12.	4 351	2 686
Rahavarojen muutos taseesta	1 665	1 131

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Kassan riittävyys (pv)	16,6	10,7
Investointien tulorahoitus, %	164,8	257,8
Quick ratio	1,0	1,0
Current ratio	1,1	1,0

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassastamaksut tilikaudella

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Quick ratio

= (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) /
(Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio

= (Vaihto-omaisuus + Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit +
Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

1.1.10 Rahoitusasema ja sen muutokset (tasetarkastelu)

Kuntayhtymällä ei ole talousarvio- eikä kassalainoja.

TASE JA TUNNUSLUVUT (1000 eur)	2013	2012
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	153	109
Muut pitkävaikutteiset menot	64	74
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	217	183
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	105	105
Rakennukset	972	1 073
Kiinteät rakennelmat ja laitteet	13	14
Koneet ja kalusto	663	721
Muut aineelliset hyödykkeet	2	2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	28	3
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 784	1 919
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	15	15
Sijoitukset yhteensä	15	15
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 017	2 117
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	163	242
Vaihto-omaisuus yhteensä	163	242
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 393	5 414
Muut saamiset	549	518
Siirtosaamiset	1 165	1 366
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	7 107	7 298
Saamiset yhteensä	7 107	7 298
Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset	4 351	2 686
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	4 351	2 686
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	11 621	10 227
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 638	12 343

VASTATTAVAA	2013	2012
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 478	2 478
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-88	-998
Tilikauden yli-/alijäämä	168	854
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 558	2 334
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiantojen pääomat	57	26
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	57	26
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	3 844	3 848
Muut velat	799	631
Siirtovelat	6 379	5 504
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	11 023	9 984
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	11 023	9 984
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 638	12 343

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	18,8	18,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	11,5	10,8
Kertynyt alijäämä 1000 eur	80	-144
Kertynyt alijäämä, eur/asukas	3,48	-6,20
Asukasmäärä	23 078	23 280

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) /
(Koko pääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) eur/asukas

= (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)) /
Asukasmäärä

1.1.11 Kuntayhtymän kokonaistulot ja -menot

KOKONAISTULOT JA -MENOT 1000 eur	2013	2012
TULOT		
Toiminta		
Toimintatulot	95 664	92 705
Korkotulot	4	4
Muut rahoitustulot	7	6
Toimintatuotot yhteensä	95 675	92 716
Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		51
Kokonaistulot yhteensä	95 675	92 766
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	-94 991	-91 396
Muut rahoituskulut	-2	-3
Toimintakulut yhteensä	-94 994	-91 399
Investoinnit		
Investointimenot	-413	-511
Investoinnit yhteensä	-413	-511
Kokonaismenot yhteensä	-95 407	-91 910
Kokonistulot - kokonaismenot	268	857
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 397	275
Rahavarojen muutos	1 665	1 131
Muut maksuvalm.muutokset - rahavarojen muutos	268	857

1.1.12 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 167.819,04 euroa. Tilikauden ylijäämään sisältyy Lappajärven kunnan osuus vuoden 2010 alijäämän kattamisesta yhteensä 159 278,45 euroa.

Yhtymähallitus esittää, että vuoden 2010 alijäämän kattamisesta aiheutunut ylijäämä 159 278,45 euroa kohdistetaan Lappajärven kuntakohtaiselle alijäämätilille ja loput tilikauden ylijäämästä 8.540,59 euroa siirretään taseeseen edellisten tilikausien yli/alijäämätilille.

1.2 Toteutumisvertailu

1.2.1 Tavoitteiden toteutuminen tulosalueittain

HALLINTO JA TUKIPALVELUT

HALLINTO JA TUKIPALVELUT 1000 eur

	TP 2012	TA 2013	TA:n muutos	LisäTA2013	TP 2013	Poikkeama eur	Ero eur 2012/2013	Ero-% 12/13
Toimintatulot	1 103	1 217	-92	1 125	1 134	8	31	2,8
Toimintamenot	7 147	7 033	20	7 053	7 332	278	185	2,6
Toimintakate	-6 044	-5 816	-112	-5 928	-6 198	-270	-154	2,5
Poistot	351	357	44	401	383	-18	32	9,0
Vyörytykset	315	315	0	315	449	134	134	42,4
Hallinto- ja tukipalvelut nto	-6 710	-6 487	-157	-6 644	-7 030	-386	-319	4,8
Vyörytykset tulosalueille	-6 710	-6 487	-157	-6 644	-7 030	-386	-319	4,8

Hankkeiden kuntaosuudet sisältyvät toimintatuottoihin

Hallinto- ja henkilöstöpalvelut

Hallinto- ja henkilöstöpalveluiden strategisena tavoitteena oli taata hallinto-organisaatioille oikea ja oikea-aikainen tieto päätöksenteon tueksi sekä nopeat hallinto-, logistiikka- ja muut tukipalvelut. Strategisena tavoitteena oli myös atk:n täysimääräinen hyödyntäminen hallinto- ja talousprosesseissa ja sähköisten toimintojen käyttöönotto onkin edennyt tilikauden aikana merkittävästi.

Raportointia, kustannuslaskentaa ja sisäistä valvontaa on kehitetty edelleen tilivuoden aikana. Sisäisen laskennan käyttöönotto kirjanpitojärjestelmässä mahdollistaa jatkossa kustannuspaikkakohtaiset vyörytykset ja lisää edelleen kustannustietoisuutta organisaatiossa.

Yhteistyö sekä ammattijärjestöjen luottamusmiesten että työsuojelutoimikunnan kanssa on toiminut erittäin hyvin. Sama voidaan todeta myös yhteistyötoimikunnan osalta.

Sähköinen eResepti otettiin kuntayhtymässä käyttöön vuoden 2012 aikana. eResepti-projekti päättyi 12.3.2013. Kuntayhtymä on ollut kevään 2013 aikana mukana Aksilan vetämässä kirjaamistyöryhmässä, joka jatkoi aikaisemmin toimineen näkymätyöryhmän työtä perusterveydenhuollon avosairaanhoidon toimintamalleista ja potilastietojen kirjaamisesta potilastietojärjestelmiin sairaanhoitopiirin alueella.

Kuntayhtymä päätti liittyä sairaanhoitopiirin kanssa yhteiseen potilastietojärjestelmään EP-pottiin, jossa perusterveydenhuollon yksiköt toimivat sairaanhoitopiirin tietokannassa omina organisaatioina. EP-potti potilastietojärjestelmän taustoja ja toimintamalleja on käyty läpi yhteistyöpalavereissa koko syksyn ajan ja potilastietojärjestelmästä on

tehty testiympäristö taustojen ja sovittujen toimintamallien testaamista sekä henkilöstön koulutusta varten. EP-pottiin liitytään 1.4.2014

Sairaanhoitopiirin alueella on aloitettu myös yhteinen projekti Kansalliseen potilastiedon arkistoon liittymiseksi. Kansalliseen potilastiedon arkistoon liitytään alueella 7.6.2014. EP-potin taustoissa ja toimintamalleissa on alusta saakka otettu huomioon myös potilastiedon arkiston tuomat vaatimukset esim. potilastietojen kirjaamisen osalta.

Effica -potilastietojärjestelmään on päivitetty laboratorio -sovellus Kansallisen potilastiedon arkiston vaatimusten mukaan Selain Laboratorioksi vuoden lopussa. Hammashuollossa on luovuttu Effica -hammaskuvantamisesta ja otettu käyttöön Plandentin Romexis -sovellus sekä Carestream -kuvankatselin. Näillä sovelluksilla on avointen rajapintojen avulla pystytty toteuttamaan yhteydet sairaanhoitopiirin uuteen kuvaarkistoon ja voitu varmistaa toimivuus EP-potissa. Myös lääkäreillä Effica -katselin on vaihdettu Carestream -katselimeksi.

Sekä EP-pottiin että Kansalliseen potilastiedon arkistoon liittymisen vuoksi kriittisten tietoliikenneyhteyksien kahdentaminen on kilpailutettu alueella sairaanhoitopiirin toimesta. Kahdennettu rengasverkko on testattavissa kuntayhtymän osalta maaliskuun alkupuolella 2014. Kuntayhtymä tekee myös Järvinetin kanssa sisäverkkojen kartoitusta ja toimivuutta varmennetaan tarvittaessa uusia ups -laitteita ja kytkimiä hankkimalla.

Kuntayhtymässä otettiin loppuvuodesta käyttöön sisäisen tiedonvälityksen kanavana intranet, jossa lähtökohtana ovat henkilöstön tarpeet. Intran sisältöä täydennetään edelleen vuoden 2014 aikana.

Syksyllä 2012 aloitettu sähköisen ostolaskunkierrätysjärjestelmän käyttöönotto saatettiin loppuun vaiheittain kevään 2013 aikana ja kierrätysjärjestelmä oli täydessä käytössä toukokuussa 2013. Loppuvuodesta ostolaskuista jo yli 40 prosenttia tuli verkkolaskuina, mikä on osaltaan tehostanut reskontran toimintaa. Sähköisen kierrätysjärjestelmän ansiosta laskut kiertävät nopeammin ja raportointiaikataulua on pystytty nopeuttamaan. Lisäksi kierrätysjärjestelmän ansiosta ostolaskut ovat helposti saatavilla ja niihin voidaan tarvittaessa porautua myös yksiköistä raportointijärjestelmän kautta, mikä vähentää laskujen kopiointitarvetta ja etsimiseen kuluva-aikaa.

Sähköinen myyntilaskutus on käynnistynyt vuoden 2013 alussa yrityslaskuista. Laskutusjärjestelmiin tehtiin laajoja muutoksia suoraveloituksen päättymisen vuoksi vuoden loppupuolella. Sähköinen kuluttajalaskutus saadaan täyteen käyttöön vuoden 2014 aikana, kun myös terveyskeskus- ja hammaslääkärimaksut saadaan potilastietojärjestelmän seuraavan version myötä asiakkaan niin halutessa sähköiseen muotoon.

Materiaalihallinnossa selainpohjaisen ostotilausjärjestelmän käyttöönotto tammikuussa 2013 on parantanut huomattavasti töiden sujuvuutta ja varastonhallintaa. Palkkalaskelmat on toimitettu lokakuusta 2013 lähtien pääsääntöisesti sähköisinä verkkopalkkalaskelmina. Sähköisten palkkalaskelmien osuus kaikista palkkalaskelmista oli joulukuussa 75 prosenttia. Sähköisen palkkalaskelman kustannus on 35 prosenttia perinteisen paperisen palkkalaskelman kustannuksesta.

PrimCareIT -hankkeen suunnitelman mukaisesti asennettiin helmi-maaliskuussa kuntayhtymän kaikille terveysasemille nykyaikainen videoneuvottelulaitteisto samoin kuin

perusturvatoimistolle kahteen eri yksikköön. Laitteistojen käytöstä vastaavat yhteyshenkilöt koulutettiin kevään aikana. Videoneuvottelulaitteistot ovat olleet käyttöönotosta lähtien päivittäisessä käytössä ja järjestelmän hyöty näkyy säästettynä aikana ja matkakustannuksina. Eri ryhmien palaverissa on käytetty kuntayhtymän omaa virtuaali-huonetta ja videoyhteyden avulla on järjestetty erilaisia kokouksia ja koulutustilaisuuksia. Hankesuunnitelmaan kuuluu videoneuvottelulaitteistojen lisäksi 45 kappaletta PC:ltä PC:lle mahdollistavaa konsultaatioyhteyttä, joita ei ohjelmistojen yhteensopi-vuusongelmien vuoksi ole vielä hankittu

Henkilöstön rekrytoinnin kannalta saavutettiin merkittävä parannus, kun kuntayhtymän liittyi Kuntaliiton Kuntarekry-järjestelmään. Järjestelmän käyttöönotto aloitettiin vuoden 2012 lopulla ja käyttöönottoa on laajennettu kevään 2013 aikana.

Toimitilat ja materiaalihuolto

Omien toimitilojen kunnossapitoa on tehty suunnitellusti. Evijärven kotihoidon tilojen valmistuttua heti vuodenvaihteen jälkeen voidaan todeta, että nyt kaikki kotihoidon tilat ovat asianmukaiset. Vuodenvaihteeseen mennessä WC-tilojen saneeraus on loppuun saatettu.

Mahdollisen terveysasemalla tapahtuvan lisärakentamisen helpottamiseksi yhtymähallitus on esittänyt, että Kauhavalla ja Korttesjärvellä sijaitsevat kiinteistöt siirrettäisiin Kauhavan kaupungin omaisuudeksi. Perussääntö ei aseta tälle estettä, vaikkakin toimenpide vaatii perussäännön muutoksen tietyiltä osin.

Vanhuspalveluissa saavutettiin suuri edistysaskel ja lisäpaikkoja, kun Lappajärven kunnan rakennuttama Lintukoti otettiin osittain käyttöön marraskuussa 2013. Rakennuksen toinen kerros otetaan käyttöön vuoden 2014 alussa, jolloin Lappajärven hoivaosaston asukkaat siirtyvät Lintukotiin.

Materiaalihuollossa on vuoden 2013 alussa siirrytty yhden varaston järjestelmään ja varastotoiminnot on keskitetty Kauhavalle. Tammikuussa 2013 otettiin käyttöön selainpohjainen tilausjärjestelmä, jonka ansiosta varastokirjanpito on alkuvuoden 2013 aikana saatu lähes ajantasaiseksi. Osa varastokirjanpidon tehtävistä hoidetaan materiaali-hallinnon ja taloustoimiston yhteistyönä. Tämä helpottaa myös varastokirjanpidon ja kirjanpidon täsmäytystä, jossa on aiemmin ollut ongelmia.

Ravintohuolto

Kauhavan, Evijärven ja Lappajärven terveysasemien keittiöt ovat omaa toimintaa, muu ateriapalvelu on ostettu Kauhavan kaupungilta ja Kauhavan Seudun Vanhustenkotiyhdistykseltä.

Evijärven keittiö on valmistanut päivittäiset ateriat Antinrinteen hoivaosaston potilaille ja asumisyksikköjen asukkaille. Kehitysvammaisten asuntolaan ja päiväkotiin kuljete-taan ruoka laatikoihin pakattuina. Ateriapalvelun asiakkaille toimitetaan valmiit annokset omiin laatikoihin pakattuna. Yhteensä tuotettiin noin 91 000 aterialla.

Kauhavan keittiö on toimittanut ateriat sairaalaosastolle, Hoitokoti Iltakellon ja Kotirannan palveluasuntojen asukkaille ja päiväkoteihin viikonloppuisin (Pellavatien vuoroahoito) ja koulujen loma-aikoina. Yhteensä tuotettiin noin 122 000 aterialla.

Lappajärven keittiö on valmistanut päivittäiset ateriat kuntoutusosaston ja hoivaosaston potilaille, lokakuussa valmistuneen Lintukodin asukkaille sekä päiväkodin ja ryhmäpäivähoidon lapsille ja ohjaajille, palvelutalon ja toimintakeskuksen asiakkaille, pienkoteihin sekä kotihoidon ateriapalvelun asiakkaille. Yhteensä tuotettiin noin 100 000 aterialla. Myös henkilökunnan ruokailu on järjestetty kaikkien keittiöiden ruokasaleissa.

Evijärvellä on toteutettu keittiön ja hoitoyksiköiden yhteistyönä ateriarytmin muutos. Kaikki keittiöt ovat kehittäneet ja tehostaneet yhteisen Aromi -reseptiohjelman hyödyntämistä.

Keskitetty siivous

Kauhavan, Korttesjärven, Evijärven ja Lappajärven terveysasemien, Korttesjärven Harjula-kodin ja Kauhavan palveluasumisen siivous, työterveyshuollon, perusturvatoimiston ja Matinrannan päivätoiminnan tilojen siivous sekä päiväkoti Hyppiksen siivous ja ravintohuollon tehtävät on toteutettu omana toimintana. Myös Lappajärven päiväkodin siivous ja ruokahuollon tehtävät toteutetaan omana toimintana. Lappajärven toimintakeskuksen siivouksen ruokahuollon tehtäviä hoitava työntekijä siirrettiin loppuvuodesta keskitetyn siivouksen yksikköön.

Muiden toimintayksiköiden tilat on vuokrattu siivottuna pääsääntöisesti Kauhavan kaupungilta. Kauhavan kaupungin puhdistuspalveluyksikön kanssa on käyty neuvotteluja ja palautekeskusteluja kahdesti vuodessa toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi.

Välinehuollon toimintaprosesseja on edelleen yhtenäistetty ja kehitetty. Muiden kuin suun terveydenhuollon yksiköiden välinehuolto on keskitetty Kauhavan ja Lappajärven terveysasemille.

Siivoustyön mitoitusta on tarkistettu ja työohjeita uusittu.

Laitoshuoltajakoulutusta järjestävien oppilaitosten kanssa on tehty yhteistyötä. Siivoustyönjohtajan asiantuntemusta on käytetty muissakin kuin oman siivouksen työyksiköissä välinehankinnoissa ja siivouskäytäntöjä kehitettäessä.

Vaatehuolto

Pesulapalvelut on ostettu Granlundin Pesu Oy:ltä ja Evijärven Pesula Ky:ltä. Pesulapalveluita käyttävien yksiköiden määrä on lisääntynyt, kun vanhuspalvelujen yksiköitä ja päiväkoteja on tullut palvelun piiriin. Kaikki kuntayhtymän potilasvaatteet ja henkilökunnan suojavaatteet hankitaan keskitetysti vaatehuollon toimesta, samoin niiden merkkkaus.

Työpajatoiminta

Työpajatoiminta on käynnistynyt alueella kahden ESR-rahoitteen hankkeen avulla. Kuntien omarahoitusosuus hankkeissa on 15 %. Vuosi 2013 oli **aikuisten työpaja-**

hankkeen kolmas toimintavuosi. Hankkeessa on palkattuna projektipäällikkö, kolme ohjaajaa sekä puolipäiväinen toimistosihteeri. Hankkeen toimipisteet ovat Junkki Kauhavalla ja Kieppis Evijärvellä.

Hankkeeseen sisältyy sekä varsinaista työpajatoimintaa että ohjaavaa koulutusta. Vuonna 2013 työpajatoimintaan osallistui yhteensä 35 henkilöä. He olivat joko työkokeilussa (yht. 621 htpv, joista Evijärvi 79, Kauhava 542, Lappajärvi 0) tai kuntouttavassa työtoiminnassa (yht. 2 149 htpv, joista Evijärvi 359, Kauhava 1 724, Lappajärvi 66). Hankkeen päätavoite on, että 50 % työpajalle ohjatuista työllistyy tai aloittaa ammatillisen koulutuksen. Tavoite on tältä osin lähes täyttynyt (45 %). Ohjaavia koulutuksia ei järjestetty enää vuonna 2013.

Työpajoilla on tehty monipuolista työtoimintaa, mm. puu-, metalli- ja tekstiilitöitä, siivousta, kuriiripalvelua, vammaispalvelujen asunnonmuutostöitä, muuttoja ja huonekalujen kunnostusta sekä pesula- ja keittiötoimintaa. Molemmilla työpajoilla työaikaa on vienyt edelleen jonkin verran tilojen remontointi. Junkissa keittiön remontointi valmistui syyskuun 2013.

Aikuisten työpajatoiminnan nettohinta kunnille kaikki toimintapäivät mukaan luettuna oli 28,17 €/pv. Kuntien maksusuodet määräytyvät osallistujien kotikunnan mukaan.

Nuorten työpajatoiminta on käynnistynyt ESR -rahoituksella tammikuussa 2012. Hankkeessa on kaksi ja puoli työntekijää, projektipäällikkö/ohjaaja Kauhavalla ja työpajaohjaaja Lappajärvellä JAMI:n tiloissa. Toimistosihteeri tekee puolet työajastaan nuorten hankkeessa. Jelppis -hankkeella on kolme toimipistettä; Kauhavalla ja Lappajärvellä sekä Evijärvellä yhtenä päivänä viikossa. Asiakkaat ovat syrjäytymisvaarassa olevia 15 - 24 -vuotiaita nuoria, jotka ohjataan työpajalle TE-toimen lisäksi oppilaitoksista, etsivien nuorisotyöntekijöiden tai sosiaalitoimen kautta. Nuorten työpajahanke sai jatkoaikaa v. 2014 heinäkuun loppuun saakka. Alkuperäisen suunnitelman mukaan toiminta olisi päättynyt jo 31.12.2013.

Nuorten työpajatoiminta muodostuu varsinaisen työpajatoiminnan lisäksi opintojen loppuunsaamisen yksilöllisestä tukemisesta, rästiointojen ja työssäoppimisjaksojen tukemisesta sekä ilman koulutus- tai työpaikkaa olevien nuorten yksilö- ja työvalmennuksesta. Työpajan tiloissa nuoret pystyvät harjoittelemaan ja kokeilemaan eri alojen työtehtäviä, mm. pesula-, metalli-, puu- ja kuljetusalan töitä.

Vuonna 2013 työpajajakson aloittaneita nuoria oli 25 (koko hankkeen aikana yht. 54 hlöä). Työpajan avulla ammatillisen tutkinnon suoritti 4, opiskelun aloitti 5 nuorta ja kesätöitä tai muuta työtä sai 6 nuorta. Kolme nuorta jatkoi pajajakson päätyttyä työkokeilussa yrityksessä. Nuorten työpajalaisten toimintapäiviä kertyi vuonna 2013 yhteensä 2061.

Nuorten työpajatoiminnan nettohinta kunnille kaikki toimintapäivät mukaan luettuna oli 14,10 €/pv. Kuntien maksusuodet määräytyvät osallistujien kotikunnan mukaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkia niitä tehtäviä, joiden tavoitteena on kuntalaisten terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäi-

sy ja osallisuuden vahvistaminen. Se on kaikkien hallinnonalojen yhteistä toimintaa. Se on myös kuntalaisten omaehtoista toimintaa, jolle kunta luo edellytyksiä.

Kuntayhtymän alueelle on perustettu vuonna 2011 hyvinvointityöryhmä, johon kuuluu edustajat jäsenkunnista, kuntayhtymästä sekä yhdistyssektorilta. Työryhmä vastaa hyvinvointiasioiden yhteensovittamisesta alueella. Työryhmän puheenjohtaja toimii Kauhavan kaupunginjohtaja. Työryhmä on kokoontunut vuoden 2013 aikana kaksi kertaa. Se käsitteli muun muassa savuttomuusasioita seuraten kuntien ja kuntayhtymän 1.1.2013 alkaen savuttomaksi julistautumisen toteutumista. Syksyllä 2013 käynnistettiin lasten ja nuorten savuttomuuden edistämishjelman laadinta. Uutena toimintamuotona käynnistettiin alueen kunnissa yhteistyössä eri tahojen kanssa yhdistysten illat -toiminta. Niiden tavoitteena on lisätä yhteistyötä kolmannen sektorin ja kuntatoimijoiden välillä, virkistää yhdistysten toimintaa ja löytää mahdollisesti myös uusia toimintamuotoja.

Tännekki Tairetta II -hanke

Kuntayhtymässä käynnistyi syyskuussa 2013 Tännekki Tairetta II -hanke. Hankkeen rahoitus on saatu Aisaparin kautta Leader -rahoituksena. Omavastuuosuuden hankkeeseen on lahjoittanut Härmänmaan terveys- ja sopeutumisvalmennus ry. Hankkeen tavoitteena on tarjota kulttuuri- ja taidepainotteista toimintaa kuntayhtymän eri asiakasryhmille, jotka usein jäävät tällaisen toiminnan ulkopuolelle. Hankkeessa toimii yksi työntekijä. Hankkeen yhteistyötahoina ovat kuntayhtymän toimintayksiköt ja tärkeässä roolissa kolmas sektori – yhdistykset, seurakunnat, harrastajaryhmät ja muut vapaaehtoiset – joiden tuella toiminta juurrutetaan pysyväksi toimintatavaksi. Hanke päättyy 31.12.2014.

SOSIAALIPALVELUT

SOSIAALIPALVELUT 1000 eur

	TP 2012	TA 2013	TA:n muutos	LisäTA2013	TP 2013	Poikkeama eur	Ero eur 2012/2013	Ero-% 12/13
Toimintatulot	2 774	2 974	79	3 054	2 952	-102	178	6,4
Toimintamenot	21 854	22 436	319	22 755	22 517	-238	663	3,0
Toimintakate	-19 080	-19 462	-240	-19 701	-19 565	137	-485	2,5
Poistot	21	22	0	22	29	6	8	38,0
Vyörytetyt kustannukset nto	641	764	31	795	911	117	271	42,3
Sosiaalipalvelut nto yhteensä	-19 741	-20 248	-385	-20 518	-20 600	32	-860	4,4

Sosiaalipalvelujen tulosalueen toiminnallisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan määritellyn toiminta-ajatuksen ja vuodelle 2013 asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Toiminta-ajatus: Sosiaalisen turvallisuuden, hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja osallisuuden edistäminen.

Tavoitteet:

- Tuen tarpeen tunnistaminen, varhainen tuki sekä asiakaslähtöiset, riittävät ja oikea-aikaiset palvelut.
- Toimivat sosiaalipalvelujen palveluketjut ja niihin perustuvat yhtenevät käytännöt.
- Aktiivinen toiminta yhteistyöverkostoissa.
- Yhteisöllisyyden tukeminen.
- Asiakkaan omia voimavaroja tukeva ja kustannusvaikuttava toimintatapa.
- Palveluverkoston tarkasteleminen.
- Riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.
- Työyhteisöjen hyvinvointi.

Psykososiaaliset palvelut (perheneuvola, musiikkiterapia)

Perheneuvolassa toimii kaksi psykologin, sosiaalityöntekijän/perheneuvojan ja puheterapeutin muodostamaa työryhmää sekä toimistos sihteeri.

Perheneuvolapalvelut toteutetaan lähipalveluperiaatteella koko yhteistoiminta-alueella. Perheneuvola panostaa jatkuvasti toimintansa sisältöön mm. kehittämällä menetelmäosaamista. Perheneuvola on vastannut myös monialaisten palvelujen järjestämiselle asetettuun haasteeseen toteuttamalla perhekoulua yhteistyössä lasten päivähoidon ja neuvolan kanssa.

Lasten päivähoido

Päivähoitopalveluja Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella tuotti vuoden 2013 aikana yhdeksän päiväkotia, kahdeksan ryhmäperhepäiväkotia ja noin yhdeksänkymmentä

perhepäivähoitajaa. Kauhavan kaupungin alueella oli käytössä yksityisen hoidon tuen kuntalisä.

Yhteistyössä Palvelupaletti-hankkeen kanssa toteutettiin lasten päivähoidon palvelusetelin käyttöönottamisen edellyttämä valmistelutyö kaikkien päivähoitomuotojen osalta. Palveluseteliä pilotoidaan vuoden 2014 aikana ensi vaiheessa Kauhavan kaupungin alueella.

Uuden päiväkodin rakentaminen on käynnistynyt Kauhavalla. Sen valmistuttua voidaan supistaa ryhmäperhepäiväkotien toimintaa. Myös Ylihärän päiväkodin saneerauksen/laajennuksen suunnittelu on käynnistynyt. Lappajärven kunnalle on esitetty päivähoitopalvelujen rakenteen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Kuntayhtymä Kaksineuvoisen jäsenkunnat ovat tehneet päätökset lasten päivähoitopalvelujen siirtämisestä kuntien sivistystoimien organisaatioon 1.8.2014 alkaen. Siirto tapahtuu liikkeenluovutuksen periaatteita noudattaen. Yhteistoimintamenettelyyn liittyvät neuvottelutilaisuudet on keväällä 2013 järjestetty päivähoidon henkilöstölle.

Lastensuojelun sosiaalityö ja perhetyö

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen on osallistunut Etelä-Pohjanmaan lapsiperhepalvelut-kehittämishankkeen (KASTE) toimintaan vuosina 2011 - 2013. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on lasten, nuorten ja perheiden palvelujen uudistaminen laajana palvelukokonaisuutena perinteiset sektorirajat ylittäen mm. perhekeskusmallia hyödyntäen.

ELLA -hankkeen toimintaan sisältyvän moniammatillisen johtamisverkoston (INNO -työryhmä) toimesta on tehty esitys kuntayhtymän jäsenkunnille lapsiperhe- ja nuorten palvelujen johtamisverkoston perustamisesta sekä fyysisen perhekeskusmallin käyttöönotosta kuntayhtymän alueella. Hankkeen toimesta on tehty myös julkaisu Ehkäisevä työ säästää rahaa, jossa tehdään käytännön esimerkein näkyväksi ehkäisevän ja korjaavan työn kustannuserot.

Perhetyön ja lastensuojelun avohuollon tukitoimien tehostaminen on osoittautunut tulokselliseksi toimintatavaksi. Huolimatta lapsiperheiden kasvavista palvelutarpeista, lastensuojelun menot ovat pysyneet hallinnassa ja sijaishuollon menot kääntyneet laskuun.

Valvira on julkaissut lastensuojelun valvontaohjelman, johon liittyy mm. lastensuojelusioiden käsittelyaikojen systemaattinen seuranta.

Aikuissosiaalityö ja toimeentuloturva

Työvoiman palveluohjaus, kuntouttava työtoiminta, nuoriin kohdistuva sosiaaliohjaus ja päihdepalvelujen sosiaalityö toimivat jalkautuvan toimintatavan mukaisesti koko kuntayhtymän alueella. Päihdepalvelujen painopiste on edelleen Kuntayhtymän omista perustason palveluissa. Palveluissa hyödynnetään myös vertaisryhmätoimintaa.

Seinäjoen kaupunki on ilmoittanut A-klinikka sopimusten irtisanomisesta vuoden 2013 loppuun mennessä. Palvelukokonaisuus sisältää päihdehuollon terapiapalvelut sekä

selviämisen- ja katkaisuhoidon palvelut. Nämä tulee järjestettäväksi osana perustason sosiaali- ja terveystalouden palveluja.

Kauhavan Sininauha ry:n Roihan Majakka tuottaa työ- ja päivätoimintaa päihdekuntoutujille. Roihan Majakan suoritettua on kuluvan vuoden aikana ollut ennakoitua suurempi. Sen panos kuntouttavan työtoiminnan tuottamisessa on merkittävä, joten toiminta alentaa työmarkkinatuen kuntaosuuksia.

Aikuissosiaalityön kehittämisen painopiste on nuorissa asiakkaissa. Aikuissosiaalityö osallistuu yhteistyössä SeAMK:n kanssa toteutettavaan Sohvi-kehittämishankkeeseen, jonka tavoitteena on selvittää hyvinvoinnista kertovan kokemustiedon ja hyvinvointia tuottavien alojen yhteistyön hyödyntämistä uusien palvelukokonaisuuksien ja työntekijöiden osaamisen kehittämisessä. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella hanketta pilotoitetaan 18 - 25-vuotiaiden aikuissosiaalityön asiakkuudessa olevien nuorten keskuudessa. Tutkimustuloksia hyödynnetään toimintojen kehittämisessä.

Aikuissosiaalityö on osallistunut Etelä-Pohjanmaan SOS II -aikuissosiaalityön kehittämishankkeen (KASTE) suunnitteluun. Hankkeen varsinainen toiminta käynnistyy vuonna 2014.

Aikuis- ja lastensuojelun sosiaalityö osallistuvat SeAMK:n hallinnoimaan kehittämishankkeeseen SOIL – Sosiaalialan tehtävärakenteet innovatiivisessa liikkeessä. Hankkeen tarkoituksena on kehittää sosiaalihuollon tehtävärakenteiden innovatiivisia malleja.

Sähköinen toimeentulotukihakemus on otettu käyttöön. Toiminnan tehostamiseksi kirjallisten toimeentulotukihakemusten vastaanottaminen on 1.7.2013 alkaen keskitetty Kauhavan perusturvatoimistoon. Tämän tarkoituksena on tehostaa asiakaspalvelua ja turvata hakemusten käsittely toimeentulotukilain edellyttämän seitsemän päivän käsittelyajan puitteissa. AVI on tehostanut määräajan toteutumisen valvontaa.

Vammaispalvelut

Kehitysvammaisten henkilöiden asuminen vaatii lähivuosina Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella uusia ratkaisuja. Valtioneuvosto on KEHAS -työryhmän esityksestä linjannut, että kehitysvammaisten laitoshoidon päättyy koko maassa vuoteen 2020 mennessä ja laitoshoitopaikkojen määrä supistuu merkittävästi jo vuoteen 2016 mennessä. Lisäksi useat lapsuudenkodeistaan itsenäistyvät nuoret aikuiset ja ikääntyneiden vanhempain luota muuttavat kehitysvammaiset henkilöt tarvitsevat asumisratkaisua, jota tuetaan palveluin. Kuntayhtymän alueelle on heinäkuussa 2014 valmistumassa ympärivuorokautiset palvelut tarjoava Fransunpuiston asumispalveluyksikkö Kauhavalle ja vastaava asumispalveluyksikkö Lappajärvelle joulukuussa 2014.

Vammaispalvelulain perusteella myönnetään erilaisia palveluja ja tukitoimia. Mm. henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ja kustannukset ovat nousseet vuosittain. Merkittäviä tukitoimia ovat myös vaikeavammaisten kuljetuspalvelut ja asunnon muutostyöt.

Mielenterveyskuntoutujien palvelut

Mielenterveyskuntoutujien palvelujen tavoitteena on tukea mielenterveyskuntoutujien osallisuutta ja arjen hallintaa ryhmäkodin, tukiasumisen ja päivätoimintapalvelujen avulla. Mielenterveyskuntoutujien perustason palveluja ja asiakaskohtaista palveluohjausta koordinoi moniammatillinen Mielenterveys SAS -työryhmä. Mielenterveyspalveluissa toimivan sosiaalityöntekijän toimipiste on 1.7.2013 alkaen siirtynyt Lappajärveltä Kauhavan perusturvatoimistoon.

Mielenterveyskuntoutujien ryhmäasumista ja tukiasumista toteutetaan kuntayhtymän omana toimintana. Ympärivuorokautiset asumispalvelut ostetaan yksityisiltä palvelujen tuottajilta.

VANHUSPALVELUT

VANHUSPALVELUT 1000 eur

	TP 2012	TA 2013	TA:n muutos	LisäTA2013	TP 2013	Poikkeama eur	Ero eur 2012/2013	Ero-% 12/13
Toimintatulot	6 633	6 252	189	6 441	7 059	618	426	6,4
Toimintamenot	22 714	22 713	1 345	24 058	24 279	222	1 565	6,9
Toimintakate	-16 081	-16 461	-1 156	-17 617	-17 220	397	-1 139	7,1
Poistot	25	19	0	19	46	27	22	87,9
Vyörytytetyt kustannukset nto	2 243	2 285	51	2 336	2 487	152	244	10,9
Vanhuspalvelut nto yhteensä	-18 349	-18 764	-1 207	-19 971	-19 753	218	-1 404	7,7

Vanhuspalvelujen tulosalueen tehtävänä on huolehtia ikääntyneiden omaishoidosta sekä kotihoidosta ja ympärivuorokautisesta hoidosta. Vanhuspalveluiden tarkoituksena on tukea vanhusten omaa osallisuutta, omatoimisuutta ja itsenäisyyttä sekä itsenäisyyttä säilyttämistä. Tavoitteena on mahdollistaa kotona ja kotihoidon yksiköissä asuminen tukipalveluiden, kotihoidon ja omaisten avun turvin niin pitkään kun se on lääketieteellisesti mahdollista ja vanhuksen oman tahdon mukaista. Asiakkaille annetaan tietoa myös yksityisistä toimijoista. Ympärivuorokautinen hoito järjestetään tehostetussa palveluasumisessa ja hoivaosastoilla. Tavoitteena on, että tarkoituksenmukaisilla palveluilla kyetään turvaamaan asiakkaan hyvä elämänlaatu sekä tukemaan turvallisuuden tunnetta.

Palvelupalettihankkeen toimesta on vanhuspalveluissa tehty vanhuspalvelujen toiminnan ja tilojen inventointia. Inventointi auttaa edelleen vanhuspalvelujen palvelurakennemuutoksessa. Hankkeen tuotoksen on painettu julkaisu, jonka nimi on Kuntayhtymä Kaksineuvoisen Vanhusten laitos- ja palveluasuminen. Useat vanhustenhuollon yksiköt olivat mukana Tännekin Tairetta 2 -hankkeessa. Kuntayhtymän vanhuspuolelta osallistutaan myös hyvinvointia ja laatua vanhuspalvelulain toimeenpanohankkeeseen, joka kestää 31.10.2014 saakka.

Vanhuspalveluita ohjaavat laatusuositus ja vanhuspalvelulaki. Uusi ikäihmisten palveluita ohjaava laatusuositus on julkaistu heinäkuussa 2013. Se on Sosiaali- ja terveysministeriön ja Kuntaliiton laatima suositus, jonka tavoitteena on turvata hyvä ikääntyminen ja vaikuttavat palvelut niitä tarvitseville iäkkäille henkilöille. Laatusuosituksessa on julkaistu valtakunnalliset tavoitteet palvelurakenteelle, joita kuntien tavoitteita asetettaessa on tarkasteltava suhteessa kunnan asukkaiden tarpeisiin. Ne ovat seuraavat:

75 vuotta täyttäneet	2011	2017	Kuntayhtymä Kaksineuvoinen 2013/yli 75- vuotiaita 2 865
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet % vastaavanikäisestä väestöstä	89,6	91 - 92	87,24
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11 olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat % vastaan ikäisestä väestöstä	12,2	13 - 14	8,1

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat vuoden aikana % vastaavanikäisestä väestöstä	4,4	6 - 7	4,3
Ikääntyneen tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12 % vastaavanikäisestä väestöstä	5,9	6 - 7	8,4
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksessa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12 % vastaavanikäisestä väestöstä	4,4	2 - 3	4,3

Vanhuspalvelulaki on tullut voimaan 1.7.2013. Lain tarkoituksena on vahvistaa iäkkäiden henkilön mahdollisuutta vaikuttaa hänelle järjestettävien sosiaalipalvelujen sisältöön ja toteuttamistapaan. Kunnan on valtuustokausittain laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi sekä tarvittavien palvelujen järjestämiseksi. Kunnan on myös arvioitava palvelujen riittävyttä ja laatua vuosittain.

Omaishoidontuki

Omaishoidontuella tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön kotona tapahtuvaa hoidon tai muun huolenpidon järjestämistä. Huolenpito ja hoito järjestetään omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidontuki on kokonaisuus, joka muodostuu omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, lakisääteisestä kolmen päivän vapaapäivistä sekä hoidettavalle järjestetystä omaishoitoa tukevista palveluista.

Vanhuspalvelujen omaishoidontuen piirissä on yli 65-vuotiaat hoidettavat. Tukisummat vuonna 2013 ovat ensimmäisessä hoitoisuusryhmässä 374,51 €/kk ja toisessa hoitoisuusryhmässä 624,51 €/kk sekä kolmannessa hoitoisuusryhmässä 749,01 €/kk. Yli 65-vuotiaita omaishoidontuen palvelujen piirissä oli 31.12.2013 Kauhavalla 102, Evijärvellä 27 ja Lappajärvellä 24 omaishoidettavaa. Omaishoidontuki on voitu myöntää kaikille henkilöille, jotka omaishoidontuen kriteerit täyttivät. Tukea saadakseen, hoidettavan tulee olla monipuolisen hoivan tarpeessa.

Kotihoito

Kotihoito painottuu ikääntyvien kotihoitoon ja asiakkaista vuoden 2013 aikana on ollut 89,3 % ikääntyviä. Kotihoidon asiakkaina voi tarvittaessa olla kaikenikäiset kuntalaiset. Kotihoidosta järjestetään myös erilaisia tukipalveluja avun tarvisijoille kuten ateria-, hygieniä-, päivätoiminta- ja turvapalveluita. Useimmiten asiakkaat tarvitsevat myös kotihoidon käyntejä tukipalvelujen lisäksi. Kotihoitopalveluita järjestetään vuoden jokaisena päivänä. Kotikäynnit ruuhkautuvat erityisesti aamuun ja iltaan. Kotihoidossa kiinnitetään huomioita työn sujuvuuteen ja matkareittien optimointiin. Kotihoitotyö on suunniteltava ja suoritettava siten, että asiakas saa tarvitsemansa välttämättömät palvelut. Pitkät etäisyydet tuovat palvelujen toteuttamiselle haastetta. Kotihoidossa on hoitosuunnitelmia päivitetty ns. potkuhankkeen mukaisiksi.

Vuonna 2013 säännöllisiä kotihoidon käyntejä tehtiin koko Kauhavan alueella 403 asiakkaalle, Evijärvellä 83 asiakkaalle ja Lappajärvellä 93 asiakkaalle. Tilapäisen kotihoitoa on vuoden 2013 aikana ollut Kauhavalla 669 asiakasta, Evijärvellä 94 asiakasta ja Lappajärvellä 248 asiakasta.

Laatusuosituksen mukaan kotihoidon välitöntä asiakasaikaa on kotihoidossa järjestelmällisesti seurattava: on asetettava paikalliset tavoitteet välittömälle asiakasajalle ja seurattava niiden toteutumista. Välittömän asiakasajan osuutta henkilöstön koko nais-työajasta on lisättävä palveluprosesseja kehittämällä. Tavoite välittömälle työajalle kotihoidossa on 60 - 70 %.

Kauhavan kotihoidossa on kartoitettu loppuvuodesta kotihoidon kokonaistilannetta. Kehittämistarpeita on ilmennyt monia. Loppu vuoden kokoontui kehittämistyöryhmä, johon oli valittuna 5 työntekijää, oh ja vanhustyönohjaaja. Kehittämistyöryhmässä suunniteltiin tiimien eriyttäminen, aamupalaverin pois jättäminen – palaverikäytännöt. Kehittämistyöryhmän on tarkoitus kokoontua sen aikaa, että tiimipalaverit saadaan aloitettua. Kehittämiskohteita on listattu ja niitä lähdetään järjestelmällisesti toteuttamaan ensi vuoden alusta. Keskeisempiä kehittämiskohtia on lääkkeenjako lupien ajan tasalle laittaminen, tiimien työn uudelleen organisointi, tehokkuuden nostaminen, asiakaskunnan läpikäyminen, palaverikäytännön muuttaminen, työnpanostaminen oikeaan asiakaskohderyhmään. Loppuvuodesta saatiin jo tiimi 1 ja 2 eriytettyä fyysisesti. Henkilöstön kanssa on pidetty palavereita, joissa on käyty tulevia muutoksia läpi. Yhdessä palaverissa on ollut myös luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu, työterveyshoitoja vanhuspalvelujen johtaja mukana.

Loppuvuodesta Kuntayhtymästä kerätty työryhmä yhdessä hyvinvointia ja laatua vanhuspalvelulain toimeenpanohankkeen projektityöntekijän Jenni Laurilan johdolla päivittivät kotihoidon kriteerejä ja asiakasmaksuja. Sama työryhmä täydennettynä terveyspuolen edustajilla suunnittelivat tehostetun kotihoidon mallia.

Palveluasuminen

Palveluasuminen on sosiaalihuoltolain mukaista asumispalvelua. Palveluasuminen on vaihtoehto ikääntyville, jotka tarvitsevat monipuolista apua eivätkä enää kykene asumaan omassa kodissaan kotihoidon, tukipalvelujen tai omaishoidontuen turvin. Palveluasuminen on jaoteltu ns. tavalliseen ja tehostettuun palveluasumiseen. Tavallisessa palveluasumisessa yöllä ei ole henkilökuntaa paikalla. Tehostetussa palveluasumisessa työntekijä käy yksikössä myös yöaikaan. Palveluasumisen suurin käyttäjäryhmä on iäkkäät joilla on diagnosoitu dementoiva sairaus.

Lappajärvellä on marraskuussa valmistunut tehostetun palveluasumisen yksikkö Lintukoti. Uusi rakennus korvasi Lappajärven vanhat pienkotirakennukset. Yksikössä on 44 asuntoa, joista neljään asuntoon voi tarvittaessa sijoittaa kaksi henkilöä. Kokonaisuudessa rakennuksessa on paikat 44 - 48 asukkaalle. Toiminta on alkanut alakerran tilojen käyttöönotolla, kun Helmiinan ja Koivurannan asukkaat ja henkilökunta siirtyivät marraskuussa yksikköön.

Vuoden 2013 lopulla palveluasumisen asiakkaita oli 166 henkilöä ja tehostetun palveluasumisen asukkaita 219 henkilöä.

Laitoshoito

Sosiaalihuoltolain mukaista ikääntyneiden laitoshoidon järjestetään silloin kun henkilön palveluja ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista järjestää hänen omassa kodissaan. Hoidettava tarvitsee jatkuvaa hoitoa ja valvontaa. Pitkäaikaisen laitoshoidon

paikkoja on alueella yhteensä 140 sekä Lappajärven hoivaosaston 6 paikkaa lyhytaikaiseen laitoshoittoon. Lyhytaikaista laitoshoittoa käytetään lähinnä omaishoitajien lakisääteisten vapaiden hoitamiseksi. Lappajärven vuorohoitopaikoille on kova kysyntä ja tarve. Terveyspalvelujen Ylihärman vuorohoit-osastolla toteutetaan pääosin Kauhavan alueen vuoro- ja lyhytaikaishoitotarpeet. Alahärman hoivaosastolta on vuoden lopulla vähennetty viisi paikkaa, koska yläkerran tiloissa oli liikaa asukkaita suhteutettuna tiloihin.

Pitkäaikaisena laitoshoidonasiakkaana vuoden 2013 lopussa oli 135 henkilöä sekä lyhytaikaista vuorohoittoa vanhuspalvelujen laitoshoidossa järjestettiin kuudella paikalla.

Vanhuspalvelujen tulosalueen mittarit

Palvelutarve arvioinnit yli 75-vuotiaille ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Kiireellinen palvelutarpeen arviointi tehdään heti tai viimeistään seuraavana päivänä ja kaikki kiireelliset palvelutarpeen arvioinnit tehdään 7 vrk kuluessa. RAI - arviointeja tehdään vanhuspalvelujen yksiköissä säännöllisesti.

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen tavoittelee sitä, että palvelurakennedikaattorit lähentyvät valtakunnallisesti asetettuja suosituksia. Tavoitteena alueellamme vanhuspalveluissa on kotona asuvien määrän kasvattaminen ja tehostetussa palveluasumisessa ja laitoshoidossa asuvien henkilöiden suhteellisen osuuden vähentäminen.

Kuntayhtymä kaksineuvoisen laitoshoidon ja asumispalveluiden yksikköihin on valmistunut **laatuopas**. Laatuopas on tarkoitettu käytännön avuksi kuntayhtymän asumispalveluyksiköiden sekä laitoshoidon hoidon ja hoivan hyvään laatuun ja omavalvontaan. Kussakin yksikössä on aikataulutettu laatuoppaan mukaisten käytäntöjen toteuttaminen.

Kuntayhtymä Kaksineuvoisen ympärivuorokautisissa yksiköistä kuolleista asukkaista 83 % pystyttiin hoitamaan kuolemaan saakka omassa yksikössä.

Asiakastyytyväisyyskyselyt on toteutettu kaikille vanhuspalvelujen säännöllisille asiakkaille syksyllä 2013. Vastausprosentti oli 50,6. Kokonaisarvosana 8,6.

Täydennyskoulutukset ovat pitäneet sisällään mm. LOVE lääkekoulutukset näyttöineen, elämänmittainen seksuaalisuus koulutuksen, vieritutkimusvastuukoulutuksen, turvakorttikoulutus hoitajille, hygieniayhdyshenkilöinfot, vaippakoulutus, suunhoitokoulutus, ravitsemus-koulutus, aggressiivisen muistisairaana koulutus ja Potku-hankeen hoito- ja palvelusuunnitelman koulutus.

TERVEYSPALVELUT

TERVEYSPALVELUT 1000 eur

	TP 2012	TA 2013	TA:n muutos	LisäTA2013	TP 2013	Poikkeama eur	Ero eur 2012/2013	Ero-% 12/13
Toimintatulot	3 353	3 166	-33	3 133	3 124	-10	-229	-6,8
Toimintamenot	39 681	39 893	776	40 669	40 864	194	1 182	3,0
Toimintakate	-36 328	-36 727	-809	-37 536	-37 740	-204	-1 412	3,9
Poistot	67	51	8	58	56	-2	-11	-16,6
Vyörytytetyt kustannukset nto	3 512	3 124	74	3 199	3 182	-16	-330	-9,4
Terveyspalvelut nto yhteensä	-39 907	-39 902	-891	-40 793	-40 978	-185	-1 071	2,7
Josta perusterveydenhuolto	-16 824	-15 582	-664	-16 246	-16 491	-245	333	-2,0

Terveyspalvelujen tulosalueen toiminta-ajatus on vuosia elämään, elämää vuosiin ehkäisyn, hoidon, kuntoutuksen ja kuntalaisten osallisuuden keinoin. Strategisina tavoitteina on ollut:

- Mahdollisuus oikea-aikaisiin terveyspalveluihin ja omahoidon tukeen kuudella terveysasemalla.
- Mahdollisuus valita palvelupiste.
- Kotona asumisen tukeminen sekä kuntoutuksen, kuntouttavan työtteen ja kotiutusten tehostaminen.
- Hyvinvoinnin lisääminen asiakkaan voimavaroja tukemalla terveystyömallin, Potku -hankkeen ja ikäpoliittisen ohjelman tavoitteiden mukaisesti.
- Tutkittuun tietoon perustuvien ehkäisyn, varhaisen puuttumisen, hoidon ja kuntoutuksen prosessien ylläpitäminen ja kehittäminen.
- Saumattomien palveluketjujen varmistaminen yhdessä erikoissairaanhoidon, vanhuspalvelujen ja muiden palveluntuottajien kanssa.
- Terve suu kuuluu kaikille.
- Henkilöstön osaamisen ja työpanoksen monipuolinen hyödyntäminen.
- Järkevien ja taloudellisten ulkoistamismahdollisuuksien hyödyntäminen.
- Motivoitunut, hyvinvoiva ja osaava henkilöstö.
- Avoin vuorovaikutus ja tiedottaminen.
- Uusien sähköisten toimintatapojen käyttöönotto PrimCare IT-hankkeen avulla.
- Riittävät henkilöstöresurssit.

Sähköinen resepti (e-Resepti) otettiin käyttöön vuoden 2012 lopulla ja toiminta lähti suunnitellusti käyntiin. Vuonna 2013 resepteistä yli 97 % tehtiin sähköisesti. LOVE-verkkokoulutuksen teorianentit on suorittanut 547 hoitohenkilökuntaan kuuluvaa työntekijää eli lähes kaikki. Lääkehoidon tentit ja näytöt jatkuvat myös kuluvana vuonna, lähinnä uusille työntekijöille.

Uhka- ja vaaratilanteiden kirjaaminen, seuranta ja käsittely on tapahtunut HaiPro (haitalliset prosessit) -ohjelmalla. Henkilökunta on tehnyt vaara- tai uhkatilanteista haitallisten prosessien seurantajärjestelmän (HaiPro) kautta ilmoituksia potilasturvallisuusongelmista ja työturvallisuusongelmista. Ilmoitukset on käsitelty yksiköissä, tulosalueella

ja työsuojeluorganisaatiossa. Esimiehet ja/tai muu taho on käsitellyt ilmoitukset ja tehnyt tarvittavia toimenpiteitä.

Terveyspalvelut on tuotettu tavoitteen mukaisesti lähipalveluna kuudella terveysasemalla.

Alueellisesti keskitettynä palveluna on tuotettu lääkäripäivystys iltaisin ja viikonloppuisin Kauhavan terveysasemalla ja öisin Seinäjoen keskussairaalassa sekä sairaalahoito Kauhavan sairaalaosastolla, Ylihärmän vuoroahoito-osastolla ja Lappajärven kuntoutusosastolla. Kuntayhtymässä on noudatettu potilasmaksuasetuksen sallimia maksimimaksuja.

Laboratorio- ja röntgenpalvelut sekä osa lääkehuollon palveluista on ostettu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä.

Alahärmän ja Korttesjärven terveysaseman vastaanotot olivat hiihtoloman ja joulujän suljettuina. Kesän aikana Alahärmän, Ylihärmän, Korttesjärven ja Evijärven terveysasemien vastaanotot olivat suljettuina neljä viikkoa osittain eri aikoina. Muut terveysasemat pystyivät hoitamaan kaikki potilaat.

Lääkäritilanne oli alkuvuoden huono Kauhavan terveysasemalla, muilla terveysasemilla kohtuullinen. Hoitotakuun edellyttämässä ajassa kuitenkin pysyttiin. Kesän aikana lääkärisijaisia saatiin hyvin suoraan omiin virkasuhteisiin.

Hoitohenkilökunnan sijaisuuksien täyttämässä on alkanut olla vaikeuksia. Vakinainen sijaishenkilöstö ei riitä läheskään kaikkiin sijaistarpeisiin, mutta on kuitenkin merkittävästi helpottanut rekrytointia. Ulkomailta on rekrytoitu lääkäreitä ja hammaslääkäreitä. Koko sairaanhoitopiirin alueen yhteisellä Adelante -hankkeella ollaan rekrytoimassa myös sairaanhoitajia Espanjasta.

Terveyspalveluiden tulosalue on ollut aktiivisesti mukana kehittämishankkeissa, joihin kuntayhtymä on sitoutunut: Potilas kuljettajan paikalle – Potku II, ELLA, Etelä-Pohjanmaan lapset, nuoret ja lapsiperheet -kehittämishanke, PrimCare IT – kansainvälinen tietotekniikkahanke ja Aijjoos II -hanke jatkuivat.

Oman toiminnan laadun seuranta Conmedic laatuverkoston mittauksin on toteutettu ja toimintaa on myös kehitetty mittauksesta saatujen tulosten perusteella. Hoitoprosessikuvauksia on valmisteltu ja kehitetty yhdessä Potku-hankkeen kanssa.

Täydennyskoulutusta ja muuta koulutusta on järjestetty yhdessä shp:n terveyden edistämisen yksikkö Aksilan ja Kaste-hankkeiden, eniten Potku-hankkeen kanssa sekä omana toimintana.

Avohoito

Avosairaanhoidossa ammattiryhmien välistä työnjakoa ja moniammatillista yhteistyötä on edelleen kehitetty, samoin yhteisiä toimintaprosesseja erityisesti pitkäaikaispotilaiden hoidon ja seurannan tehostamiseksi terveyshyötymallin mukaisesti.

Päivystävän sairaanhoitajan ja asiantuntijasairaanhoitajien työpanos on ollut merkittävä. Lääkärin vastaanotokäyntejä toteutui yht. noin 39 000 ja sairaanhoitajakäyntejä yht. 15 000. Näistä oli päivystävän sairaanhoitajan vastaanottoja 6 800 käyntiä. Uusi, paljon resursseja sitova työmuoto on ollut huumevieroituspotilaiden lääkekorvaushoito.

Neuvolatoiminta sisältää ennaltaehkäisevän työn laaja-alaisesti, kuten kansanterveydellisten sairauksien ehkäisy, sairauksien varhaisvaiheen toteaminen, syrjäytymisen ehkäisy sekä ennaltaehkäisevä ja terveyttä edistävä näkökulma myös vanhustyössä. Neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa ohjaa uusi asetus (308/2009). Sen mukainen toimintamalli toteutuu työtavoissa, joita on arvioitu ja yhtenäistetty samanlaisiksi koko kuntayhtymän alueella. Laajat terveystarkastukset ovat vienneet työaikaa selvästi enemmän kuin aikaisemmin. Vanhemmat osallistuvat hyvin lastensa tarkastuksiin. Terveydenhoitajan vakanssin lisäys v. 2012 kouluterveydenhuoltoon on osoittautunut hyvin tarpeelliseksi. Lääkärin vastaanottoajat ovat mm kouluissa edelleen melko lyhyitä ja päävastuun kantaa terveydenhoitaja.

Kouluterveydenhuollossa oppilashuollolliset ryhmät ovat lisääntyneet ja veivät ison osan terveydenhoitajan työstä.

Ikäneuvola on toiminut nyt yhtenäisesti koko vuoden. Toimintamalliin kuuluvat 75-vuotiaiden Hehkot (hyvinvointia edistävät kotikäynnit), 80-vuotiaiden seuranta-Hehkot ja 70-vuotiaiden terveystapaamiset ovat toteutuneet hyvin. Palveluopas ja ryhmäkalendariteri on päivitetty. Muistineuvolapalveluita on ostettu edelleen E-P:n Muistiyhdistykseltä.

Työttömien terveystarkastukset on siirretty yhdelle työntekijälle ja yhteistyö eri hallinnon alojen kanssa on syventynyt. Syksyn aikana on järjestetty tehostetusti pitkäaikaistyöttömien lääkärin suorittamia laaja-alaisia selvittelyjä.

Terveydenhoitajan vastaanotoilla asiakkaiden suunnitelmallinen hoito ja omahoitomallin vahvistaminen on syventynyt ja ajanvarauksellinen aamuvastaanotto on myös alkanut Lappajärvellä. Vastaanotot ovat pidempiä ja kokonaismäärä on vähentynyt.

Syksyllä on aloitettu HPV-rokotus 9-luokkalaisille tytöille, rokotuksen otti yli puolet tytöistä.

Kuntoutuksen tavoitteena on ylläpitää ja edistää asiakkaiden liikunta-, toiminta- ja työkykyä sekä tukea elämäntilanteen hallintaa sekä itsenäistä suoriutumista päivittäisissä toiminnoissa.

Ikääntyvien ja aikuisväestön keskuudessa fysioterapian painopistealueena ovat asiakkaat, joilla on pitkäaikaissairauksien, traumausten tai leikkausten aiheuttama liikkumisen ja toimintakyvyn rajoitus. Osastoilla fysioterapia pystytään aloittamaan yleensä yhden, kahden päivän sisällä fysioterapian tarpeen ilmentymisestä. Lapsiasiakkaiden keskuudessa sekä fysio-, että toimintaterapiassa painottuvat erilaisten kehitysviivästymien ja -häiriöiden terapia. Toimintaterapiassa saattaa pääsy toimintaterapeutin vastaanotolle kestää useita viikkoja. Tämän vuoksi lapsiasiakkaita siirtyy edelleen paljon yksityiselle sektorille lääkinnällisen kuntoutuksen maksusitoumuksella. Apuvälineet hankitaan sairaanhoitopiirin apuvälinekeskuksesta.

Psykologien työn painopiste on ollut ehkäisevä mielenterveystyö, mielenterveyden häiriöiden ehkäisy ja tunnistaminen, elämäntilanteisiin liittyvien kriisien hoito sekä aikuisikäisten psykologiset tutkimukset esim. lukihäiriöt ja muistitutkimukset. Kuntayhtymän alueella toimii yksi kriisiryhmä.

Sairaankuljetus siirtyi E-PSHP:n ensihoidon toiminnaksi 31.12.2012. Yhteistyö on alkukankeuksien jälkeen saatu sujumaan ja sitä kehitetään edelleen.

Kuntayhtymän oma lääkekeskus on vastannut Kauhavan ja Korttesjärven yksiköiden lääkehuollon lisäksi mm. lääkkeiden velvoitevarastoinnista ja lakisääteisestä osastojen ja muiden toimipisteiden lääkekaappien tarkastuksesta. Muiden yksiköiden lääkepalvelut ostetaan E-PSHP:ltä.

Sairaalahoito

Yleislääkäritasoinen sairaalahoito on toteutettu suunnitellusti Kauhavan sairaalaosastolla, Lappajärven kuntoutusosastolla ja Ylihärmän vuoroahoito-osastolla. Pääasiassa kauhavalaisten potilaiden vuoroahoito on toteutettu Ylihärmän vuoroahoito-osastolla ja järvikuntien potilaiden vuoroahoito Lappajärven hoivaosastolla. Hoitopäivät toteutuivat jokseenkin suunnitellun mukaisesti.

Hoidonporrastus erikoissairaanhoidon päin on onnistunut hyvin, mutta pitkäaikaishoidon paikkoja odottavia potilaita on edelleen ollut kaikilla osastoilla, eniten Kauhavan sairaalaosastolla, jossa keskimääräinen hoitoaika olikin keskimäärin 10 pv. Osastojen hoitoprosesseja ja henkilökunnan tehtäväkuvia on kehitetty aktiivisesti.

Fysioterapeuttien ja hoitohenkilökunnan yhteistyönä kuntouttavaa työtä on tehostettu kaikilla sairaalaosastoilla. Toimintakykyarvion apuna käytetään toimintakykytestejä, jotka on yhteisesti sovittu terveys- ja vanhustalvelujen kesken. Tavoitteena on vähentää laitospaikkojen ja tehostetun palveluasumisen paikkojen lisätarvetta.

Sosiaalityöntekijä on osallistunut SAS-ryhmiin ja selvittänyt ja järjestänyt sairaalaosaston ja kuntoutusosaston potilaiden jatkohoitoa.

Suun terveydenhuolto

Haasteena on yhä lisääntyvä hampaallisten potilaiden määrä ikääntyvissä ikäluokissa ja hoitolaitoksien potilaissa. Tavoitteena on ollut kehittää em. potilaiden suun terveydenhoitoa ja lisätä hoitohenkilökunnan tietämystä suun terveydestä ja hoitoonohjauksesta. Syksyllä pidettiin kaksi koulutusilaisuutta ja koulutuksen suoritti 174 hoitajaa, koulutus on tarkoitus toistaa. Lisäksi suuhygienisti on ohjannut kotisairaanhoidon henkilökuntaa tunnistamaan suun sairaudet. Yhteistyötä on tehty myös ikäneuvolan kanssa.

Alle kouluikäisten hampaiden terveys on huonontunut. Valtakunnan vertailussa olemme alle keskiarvon. 12-vuotialla hampaiden reikiintyminen on vähentynyt lineaarisesti ollen alle valtakunnan keskiarvon. Suun terveydenhuollonkin tavoitteena on, että terveelliset valinnat tehdään helpoiksi päivähoitossa ja kouluympäristössä. Tätä tukee STM:n antama suositus päivähoitoikäisten lasten hampaiden harjaamisesta ja ksylitolin käytöstä. Asiaa ollaan viemässä eteenpäin yhteistyössä päivähoitoväen kanssa. Monet

alueemme kouluista ovat kieltäneet virvoitusjuomien ja energiajuomien käytön kouluai- kana.

Kolmantena tavoitteena on ollut työhyvinvoinnin lisääminen. Kauhavan hammashoitola- lan sisäilmaongelmat ja väistötilojen takia toiminnan hajauttaminen ovat alentaneet työssä viihtymistä. Oikomishoidon vastaanotto ja kanta-Kauhavan suuhygienistin vas- taanotto on siirretty Ylihärmään. Tilaongelmien takia myös asiakkaiden hoitoon pääsy on hankaloitunut, välimatkat hoitopaikkaan ovat pidentyneet. Botnia Work -hankkeen puitteissa on rekrytoitu hammaslääkäreitä ulkomailta, mutta työtilajärjestelyjen takia rekrytointia ei ole pystytty toteuttamaan suunnitellusti.

Keskitettyssä ajanvaruksessa otettiin käyttöön TeleQ-palvelu. Tavoitteena on aamupäi- vän puheluruuhkien tasoittaminen ja ei-kiireellisten soittojen ohjaaminen iltapäivään.

Asiakaskysely toteutettiin keväällä ja suun terveydenhuoltoon oltiin tyytyväisiä. Palaut- teiden keskiarvo oli 9,1. Suun terveydenhuollon käyntien määrä jäi alle tavoitteen, kos- ka tilaongelmat vaikeuttavat hammaslääkärien rekrytointia. Hoitoon pääsy on jakaantu- nut tasaisesti kaikkien kuntien kesken ollen 1,1 - 1,2 käyntiä/asukas.

Mittarit ja niiden toteutuminen:

- hoitotakuu on toteutunut,
- jonopotilaiden määrä 0, sen sijaan recalit (suunnitellut kutsut) ovat viivästyneet Evijärven, Lappajärven ja Kauhavan toimipisteissä 4 - 8 kk,
- DMF 5-v. 0,49 (0,37 Suhat 2011), DMF 12-v. 0,70 (0,85 Suhat 2011),
- karieksettomien määrä 5-v. 82 %, 12-v. 55 %,
- asiakastyytyväisyys 9,1 (tavoite 8,5),
- virkojen täyttöaste 95 % (tavoite 90 %) ja
- terveystarkastuskäyntien toteutuminen 100 % (tavoite 100 %).

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon tehtävänä on henkilöstön koko työuran aikaisen terveyden ja työky- vyn ylläpitäminen, edistäminen ja seuranta, sekä terveellinen ja turvallinen työympäri- stö ja työhön liittyvien terveysvaarojen ja -haittojen ehkäisy.

Vuodelle 2013 suunnitellut painopistealueet olivat laatutyön jatkaminen ja moniammatil- lisen työn kehittäminen, asiakaspalautteiden käsittely sekä markkinointi ja asiakasvies- tintä. Markkinointia ei ole edelleenkään aktiivisesti harjoitettu, koska työterveyshuollon resurssit eivät ole mahdollistaneet asiakasmäärien lisääystä.

Painopistealueena on edelleen resurssien kehittäminen kysyntää vastaavaksi ja yksi- kön toiminnan saattaminen lähelle nettobudjetointia. Toimintaa on kehitetty myös Bot- niaSeitti -verkostoyhteistyössä ja niihin liittyvissä tehtävissä ja koulutuspäivissä.

Työkyvyn ylläpitämiseen tähtäävät sairausvakuutuslain ja muun säännösten muutokset ovat muuttaneet työterveyshuollon sisältöä ja asiakirjoja.

Edelleen on toimintaa työterveyslääkärien osalta jouduttu keskittämään työkyvyn ylläpi- tämisen kannalta keskeisimpiin tilanteisiin kuten pitkittyvien sairauslomien selvittelyyn,

työhönpaluun mahdollisuuden selvittelyyn, kuntoutusarvioihin, ammattitautiepäilyihin ja muihin selvästi työperäisiin sairauksiin.

Lainsäädäntö ja Kelan ohjeistukset korvauskäytännöstä edellyttävät työterveyshuollon sairaanhoidon olevan työterveyspainotteista. Sairaanhoidon toteutetaan aamuvas-
taanotoilla ja valikoidusti työterveyslääkäreillä. Vastaanottoa on edelleen kehi-
tetty priorisoinnilla ja osittaisilla tehtävien siirroilla työterveyshoitajille ja työfysiotera-
peutille siten, että he tarvittaessa konsultoivat työterveyslääkäriä.

Jamit -hanke, joka mm. tähtää työurien pidentämiseen on jatkunut. Työterveyshuollolla on ollut mahdollisuus käyttää kuntoutusluotsia toiminnassaan, toimintaan on suhtaudut-
tu positiivisesti ja konkreettisia tuloksia on ollut nähtävillä.

Vastaanottohinnastoa nostettiin hieman, kuten myös röntgentutkimusten hintoja.

Työterveyshuollolla ei ole ollut omia ASLAK -kurseja, kurssitarjonta on ollut lähialueilla monipuolista.

Maatalouden yhteistyöryhmän kokoontuminen oli maalisi- ja lokakuussa.

Työterveyshuollon sopimukset 2013 (sisältää lakisääteiset ja työterveyshuollollisesti painotetun sairaanhoidon) työnantajia oli 1 092 (v. 2012; 1 077 kpl) ja työntekijöitä 5 105 (v. 2012; 5 041 kpl).

Alihankintana tehtävät työt ovat edelleen lisääntyneet.

INVESTOINNIT

Tilikauden aikana saneerattiin Kauhavan terveysaseman viemäriverkostoa ja wc-tilojen saneerausta jatkettiin. Toteuttamatta jäivät varavoimajärjestelyt, jotka päätettiin siirtää vuoden 2014 talousarvioon nousseen kustannusarvion vuoksi. Kiinteistöinvestoinnit olivat yhteensä 99 415 euroa.

Tietokoneohjelmahankinnat toteutuivat selvästi alle arvion. Etelä-Pohjanmaan yhteiseen potilastietojärjestelmään liittymisen vuoksi osa suunnitelluista investoinneista siirtyy seuraavalle vuodelle. Myös kone- ja laiteinvestoinnit jäivät yhteismäärältään alle budjetoidun, vaikka Kauhavan terveysaseman alkuperäiset kompressorit, joita ei ollut talousarviossa, jouduttiin uusimaan.

Kokonaisinvestoinnit olivat yhteensä 413.150 euroa. Talousarviossa investointeihin oli varattu yhteensä 650 500 euroa.

1.2.2 Talousarvion toteutuminen tulosalueittain

Hallinto- ja tukipalvelut

	<u>Ta muutos</u>				
	<u>TA 2013</u>	<u>2013</u>	<u>LisäTA 2013</u>	<u>TP 2013</u>	<u>Tot-%</u>
Toimintatulot	1 094 984	-91 700	1 003 284	967 271	96,4
Toimintamenot	7 032 790	20 467	7 053 257	7 331 668	103,9
Suunnitelmapoistot	356 500	44 400	400 900	382 854	95,5
Nettomenot	6 294 306	156 567	6 450 873	6 747 252	104,6

Sosiaalipalvelut

	<u>Ta muutos</u>				
	<u>TA 2013</u>	<u>2013</u>	<u>LisäTA 2013</u>	<u>TP 2013</u>	<u>Tot-%</u>
Toimintatulot	2 974 449	79 340	3 053 789	2 951 948	96,7
Toimintamenot	22 436 222	318 940	22 755 162	22 516 699	99,0
Suunnitelmapoistot	22 200		22 200	28 636	129,0
Nettomenot	19 483 973	239 600	19 723 573	19 593 387	99,3

Vanhuspalvelut

	<u>Ta muutos</u>				
	<u>TA 2013</u>	<u>2013</u>	<u>LisäTA 2013</u>	<u>TP 2013</u>	<u>Tot-%</u>
Toimintatulot	6 251 827	189 235	6 441 062	7 059 400	109,6
Toimintamenot	22 712 602	1 344 992	24 057 594	24 279 180	100,9
Suunnitelmapoistot	18 900		18 900	46 078	243,8
Nettomenot	16 479 675	1 155 757	17 635 432	17 265 858	97,9

Perusterveydenhuolto

	<u>Ta muutos</u>				
	<u>TA 2013</u>	<u>2013</u>	<u>LisäTA 2013</u>	<u>TP 2013</u>	<u>Tot-%</u>
Toimintatulot	3 166 203	-33 000	3 133 203	3 123 618	99,7
Toimintamenot	15 573 358	459 990	16 033 348	16 376 836	102,1
Suunnitelmapoistot	50 500	7 500	58 000	55 590	95,8
Nettomenot	12 457 655	500 490	12 958 145	13 308 808	102,7

Erikoissairaanhoito

	Ta muutos				Tot-%
	TA 2013	2013	LisäTA 2013	TP 2013	
Toimintamenot	24 320 000	315 800	24 635 800	24 486 766	99,4
Nettomenot	24 320 000	315 800	24 635 800	24 486 766	99,4

Käyttötalous yhteensä

	Ta muutos				Tot-%
	TA 2013	2013	LisäTA 2013	TP 2013	
Toimintatulot	13 487 463	143 875	13 631 338	14 102 237	103,5
Toimintamenot	92 074 972	2 460 189	94 535 161	94 991 150	100,5
Suunnitelmapoistot	448 100	51 900	500 000	513 158	102,6
Jäsenkuntien rahoitus	79 035 609	2 368 214	81 403 823	81 402 071	100,0
Vuoden 2010 alijäämän kattaminen				159 278	
TOIMINTAKATE	448 100	51 900	500 000	672 614,78	134,5
Raoitustuotot ja -kulut					
Rahoitustuotot	5 000		5 000	10 814	216,3
Rahoituskulut	3 000		3 000	2 452	81,7
Rahoitustuotot ja -kulut yt	2 000		2 000	8 362	418,1
VUOSIKATE	450 100	51 900	502 000	680 977	135,7
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
Suunnitelman mukaiset p	448 100	51 900	500 000	513 158	102,6
TILIKAUDEN TULOS	2 000		2 000	167 819	

1.2.3 Jäsenkuntien rahoitusosuudet

Sosiaalipalvelut	TA 2013	LisäTA 2013	TP 2013	Tot-%
Evijärvi	2 623 776,29	2 660 386,82	2 679 791,80	100,73
Kauhava	15 257 305,98	15 631 612,24	15 614 807,68	99,89
Lappajärvi	2 366 471,08	2 226 189,38	2 210 096,67	99,28
YHTEENSÄ	20 247 553,35	20 518 188,44	20 504 696,15	99,93

Vanhuspalvelut

Evijärvi	2 595 238,02	2 804 721,33	2 742 508,51	97,78
Kauhava	12 562 802,00	13 332 147,47	13 134 705,90	98,52
Lappajärvi	3 606 189,65	3 834 338,17	3 876 101,71	101,09
YHTEENSÄ	18 764 229,67	19 971 206,98	19 753 316,12	98,91

Perusterveydenhuolto

Evijärvi	1 851 800,09	1 926 278,81	1 887 043,14	97,96
Kauhava	11 533 864,60	12 017 388,45	12 198 375,13	101,51
Lappajärvi	2 196 245,29	2 258 844,33	2 405 592,39	106,50
YHTEENSÄ	15 581 909,99	16 202 511,59	16 491 010,66	101,78

Erikoissairaanhoito

Evijärvi				
Kauhava	20 000 000,00	20 202 000,00	20 418 476,48	101,07
Lappajärvi	4 320 000,00	4 388 000,00	4 068 289,74	92,71
YHTEENSÄ	24 320 000,00	24 590 000,00	24 486 766,22	99,58

PERUSPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2013	LisäTA 2013	TP 2013	Tot-%
Evijärvi	7 070 814,40	7 391 386,96	7 309 343,44	98,89
Kauhava	59 353 972,59	61 183 148,16	61 366 365,19	100,30
Lappajärvi	12 488 906,02	12 707 371,88	12 560 080,52	98,84
YHTEENSÄ	78 913 693,00	81 281 907,00	81 235 789,15	99,94

Työpaja (Junki ja Kieppis)

Evijärvi	13 584,00	13 584,00	12 336,64	90,82
Kauhava	38 035,20	38 035,20	63 823,80	167,80
Lappajärvi	2 716,80	2 716,80	1 858,95	68,42
YHTEENSÄ	54 336,00	54 336,00	78 019,39	143,59

Nuorten työpaja

Evijärvi	6 530,17	6 530,17	11 433,92	175,09
Kauhava	16 325,42	16 325,42	25 123,60	153,89
Lappajärvi	1 224,41	1 224,41	2 791,51	227,99
YHTEENSÄ	24 080,00	24 080,00	39 349,03	163,41

Palveluliikenne

Evijärvi	7 016,13	7 016,13	8 338,24	118,84
Kauhava	29 467,74	29 467,74	27 366,55	92,87
Lappajärvi	7 016,13	7 016,13	13 208,16	188,25
YHTEENSÄ	43 500,00	43 500,00	48 912,95	112,44

KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ	TA 2013	LisäTA 2013	TP 2013	Tot-%
Evijärvi	7 097 944,69	7 418 517,26	7 341 452,24	98,96
Kauhava	59 437 800,95	61 266 976,53	61 482 679,14	100,35
Lappajärvi	12 499 863,35	12 718 329,21	12 577 939,14	98,90
YHTEENSÄ	79 035 609,00	81 403 823,00	81 402 070,52	100,00

1.2.4 Tuloslaskelman toteutuminen

	TA 2013	TA muutos	Lisä TA2013	TP 2013	Tot-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	82 552 338,00	2 482 354,00	85 034 692,00	85 351 423,33	100,4
Maksutuotot	7 271 235,00	22 200,00	7 293 435,00	7 421 527,20	101,8
Tuet ja avustukset	1 875 034,00	-7 965,00	1 867 069,00	1 948 995,92	104,4
Muut toimintatuotot	824 465,00	15 500,00	839 965,00	941 818,82	112,1
TUOTOT YHTEENSÄ	92 523 072,00	2 512 089,00	95 035 161,00	95 663 765,27	100,7
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-33 115 966,00	-1 384 252,00	-34 500 218,00	-34 958 665,39	101,3
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-5 629 764,00	-245 247,00	-5 875 011,00	-5 792 441,47	98,6
Muut henkilösivukulut	-1 949 407,00	-83 170,00	-2 032 577,00	-1 860 331,71	91,5
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot	-35 376 444,00	-394 673,00	-35 771 117,00	-36 118 382,62	101,0
Palvelujen ostot	-7 344 117,00	-179 142,00	-7 523 259,00	-7 512 966,07	99,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-3 199 992,00	-70 755,00	-3 270 747,00	-3 304 297,63	101,0
Varaston muutos				-8 873,18	
Avustukset	-2 732 252,00	-27 950,00	-2 760 202,00	-2 610 002,10	94,6
Muut toimintakulut	-2 727 030,00	-75 000,00	-2 802 030,00	-2 825 190,32	100,8
KULUT YHTEENSÄ	-92 074 972,00	-2 460 189,00	-94 535 161,00	-94 991 150,49	100,5
TOIMINTAKATE	448 100,00	51 900,00	500 000,00	672 614,78	134,5
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT					
Korkotuotot	2 000,00		2 000,00	3 787,10	189,4
Muut rahoitustuotot	3 000,00		3 000,00	7 026,49	234,2
Muut rahoituskulut	-3 000,00		-3 000,00	-2 451,73	81,7
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	2 000,00		2 000,00	8 361,86	418,1
VUOSIKATE	450 100,00	51 900,00	502 000,00	680 976,64	135,7
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
Suunnitelman mukaiset poistot	-448 100,00	-51 900,00	-500 000,00	-513 157,60	102,6
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 000,00		2 000,00	167 819,04	

1.2.5 Investointiosan toteutuminen

	TA 2013	TOT 2013	TA:n tot-%
Aineettomat oikeudet			
Terveyspalvelut/Effica	100 400,00	51 351,77	
Suun terveydenhuolto		9 108,00	
ProConsona/alustan vaihto Linux	7 000,00	3 313,44	
Office 2010	30 000,00	281,00	
Taloushallinnon järjestelmät	10 000,00	3 427,50	
Intranet	12 600,00	15 380,00	
Tili yhteensä	160 000,00	82 861,71	51,79
Muut pitkävaikutteiset menot			
Evijärvi/Antinrinne ja kotihoito		7 837,03	
Tili yhteensä	0,00	7 837,03	
Hallinto ja laitosrakennukset			
Kvan tervysasema	75 000,00	83 552,39	
Viemäriverkoston saneeraus	20 000,00	15 862,90	
Varavoimala Kvan tervysasema	50 000,00		
Kortesjärven tervysasema	10 000,00		
Tili yhteensä	155 000,00	99 415,29	64,14
Atk-laittet			
Korvausinvestoinnit	50 000,00	48 300,50	
Tili yhteensä	50 000,00	48 300,50	96,60
Koneet ja kalusto			
Vanhuspalvelut	50 000,00		
Evijärven kotihoidon kalusteet		9 030,00	
Kortesjärvi Antinrinne/linko		2 200,00	
Kotihoito Kva/verenpainemittari ja vaaka		896,00	
Evijärvi Antinhovi/potilasnostin		1 846,25	
Helmiranta/suihkutuolit		3 280,00	
Lintukoti/vaatteisto		11 445,33	
Desinfiointilaitte/Evijärvi		6 795,00	
Terveyspalvelut	40 000,00		
Kauhavan polin kalusteet ja kaihtimet		7 401,42	
Kuntoutusosasto/potilaspöydät		9 850,00	
Päiväkodit	15 000,00		
Ylihärmä/pihakalusteet ja aita		13 326,30	
Suun terveydenhuolto	50 000,00		
Hammashoitokone ja kaapisto		30 915,40	
Kuvalevynlukija		5 564,51	
Siivous	25 500,00		
Siivousvaunut		1 639,76	
Lappajärvi/Lintukoti		11 123,90	
Keittiöt	55 000,00		
Lappajärven keittiö		28 455,70	
Evijärven keittiö		15 853,00	
Hoitajakutsujärjestelmät	50 000,00		
Kompressorit/Kauhavan tk		15 113,39	
Tili yhteensä	285 500,00	174 735,96	61,20
Investoinnit yhteensä	650 500,00	413 150,49	63,51

1.2.6 Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2013	TA muutos	Lisä TA2013	TP 2013	Tot-%
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	450 100,00	51 900,00	502 000,00	680 976,64	135,7
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-650 500,00		-650 500,00	-413 150,49	63,5
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-200 400,00	51 900,00	-148 500,00	267 826,15	-180,4
Rahoituksen rahavirta					
Edellisten tilikausien oikaisu				56 824,73	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen pääomat				30 860,63	
Vaihto-omaisuuden muutos				79 320,71	
Saamisten muutos				190 986,19	
Korottomien velkojen muutos				1 038 973,31	
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.				1 340 140,84	
Rahoituksen rahavirta				1 396 965,57	
Rahavarojen muutos	-200 400,00	51 900,00	-148 500,00	1 664 791,72	-1121,1

2. TULOSLASKELMA

	1.1 - 31.12.2013	1.1 - 31.12.2012
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	85 351 423,33	82 490 288,00
Maksutuotot	7 421 527,20	7 181 576,73
Tuet ja avustukset	1 948 995,92	1 887 855,38
Muut toimintatuotot	941 818,82	1 145 644,97
TUOTOT YHTEENSÄ	95 663 765,27	92 705 365,08
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-34 958 665,39	-33 170 616,03
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 792 441,47	-5 628 517,22
Muut henkilösivukulut	-1 860 331,71	-1 856 313,74
Palvelujen ostot		
Asiakaspalvelujen ostot	-36 118 382,62	-34 281 152,36
Palvelujen ostot	-7 512 966,07	-7 810 433,31
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-3 304 297,63	-3 402 098,18
Varaston muutos	-8 873,18	-20 030,76
Avustukset	-2 610 002,10	-2 491 917,19
Muut toimintakulut	-2 825 190,32	-2 735 066,09
KULUT YHTEENSÄ	-94 991 150,49	-91 396 144,88
TOIMINTAKATE	672 614,78	1 309 220,20
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
Korkotuotot	3 787,10	3 725,26
Muut rahoitustuotot	7 026,49	6 468,77
Muut rahoituskulut	-2 451,73	-2 737,96
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ	8 361,86	7 456,07
VUOSIKATE	680 976,64	1 316 676,27
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-513 157,60	-463 168,73
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	167 819,04	853 507,54

3. RAHOITUSLASKELMA

	2013	2012
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	680 976,64	1 316 676,27
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-413 150,49	-510 693,73
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		50 566,67
Toiminnan ja investointien rahavirta	267 826,15	856 549,21
Rahoituksen rahavirta		
Edellisten tilikausien oikaisu	56 824,73	12 458,93
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen pääomat	30 860,63	911,45
Vaihto-omaisuuden muutos	79 320,71	4 508,71
Saamisten muutos	190 986,19	-675 820,03
Korottomien velkojen muutos	1 038 973,31	932 668,58
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	1 340 140,84	262 268,71
Rahoituksen rahavirta	1 396 965,57	274 727,64
Rahavarojen muutos	1 664 791,72	1 131 276,85
Rahavarat 1.1.	2 686 341,49	1 555 064,64
Rahavarat 31.12.	4 351 133,21	2 686 341,49
	1 664 791,72	1 131 276,85

4. TASE

	31.12.2013	31.12.2012
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	153 133,70	108 766,66
Muut pitkävaikuttiset menot	63 925,87	73 749,07
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	217 059,57	182 515,73
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	105 390,43	105 390,43
Rakennukset	972 218,29	1 073 202,57
Kiinteät rakennelmat ja laitteet	13 177,47	14 172,76
Koneet ja kalusto	663 099,74	720 876,85
Muut aineelliset hyödykkeet	1 934,16	1 934,16
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	28 455,73	3 250,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 784 275,82	1 918 826,77
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	15 273,30	15 273,30
Sijoitukset yhteensä	15 273,30	15 273,30
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 016 608,69	2 116 615,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	162 665,43	241 986,14
Vaihto-omaisuus yhteensä	162 665,43	241 986,14
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 392 935,10	5 414 269,69
Muut saamiset	549 072,21	518 091,81
Siirtosaamiset	1 165 375,82	1 366 007,82
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	7 107 383,13	7 298 369,32
Saamiset yhteensä	7 107 383,13	7 298 369,32
Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset	4 351 133,21	2 686 341,49
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	4 351 133,21	2 686 341,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	11 621 181,77	10 226 696,95
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 637 790,46	12 343 312,75

VASTATTAVAA	31.12.2013	31.12.2012
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 478 088,58	2 478 088,58
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-87 530,11	-997 862,38
Tilikauden yli-/alijäämä	167 819,04	853 507,54
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 558 377,51	2 333 733,74
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiantojen pääomat	56 905,74	26 045,11
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	56 905,74	26 045,11
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	3 844 454,03	3 848 365,59
Muut velat	799 393,36	631 300,54
Siirtovelat	6 378 659,82	5 503 867,77
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	11 022 507,21	9 983 533,90
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	11 022 507,21	9 983 533,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 637 790,46	12 343 312,75

5. LIITETIEDOT 31.12.2013

5.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Yhtymähallitus on 19.11.2013 hyväksynyt Kilan kuntajaoston yleisohjeen 15.11.2012 mukaisen poistosuunnitelman. Uutta poistosuunnitelmaa käytetään 1.1.2013 jälkeen käyttöön otettujen hyödykkeiden osalta. Vanhojen hyödykkeiden osalta käytetään aiemmin voimassa olleen poistosuunnitelman mukaisia poistoaikojia.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihintamenetelmällä hankintamäärillä painotettujen hankintamenojen keskiarvoon.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tilinpäätöksen vertailtavuus

Tilikausien 2013 ja 2012 tilinpäätökset ovat vertailukelpoisia. Kuntayhtymän rakenne ja toiminnot ovat pääosin olleet samanlaisia molempina tilikausina. Vuonna 2012 sairaankuljetus on ollut kuntayhtymän omaa toimintaa ja on sisällytetty perusterveyden huollon kustannuksiin. Vuonna 2013 sairaankuljetuksen on tuottanut Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ja kustannukset sisältyvät erikoissairaanhoidon.

5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tulosalueittain

	2013	2012
Myyntituotot		
Hallinto- ja tukipalvelut	194 621,55	359 913,60
Sosiaalipalvelut	492 793,83	347 251,48
Vanhuspalvelut	2 000 089,53	1 873 942,62
Terveyspalvelut	1 102 389,94	1 066 398,51
Kuntien perusp.maksuosuudet	81 402 250,03	77 996 278,73
2010 alijäämän kattaminen	159 278,45	846 503,06
Myyntituotot yhteensä	85 351 423,33	82 490 288,00
Maksutuotot		
Sosiaalipalvelut	1 315 941,91	1 277 424,92
Vanhuspalvelut	4 362 468,27	4 125 116,49
Terveyspalvelut	1 743 117,02	1 779 035,32
Maksutuotot yhteensä	7 421 527,20	7 181 576,73

Tuet ja avustukset	2013	2012
Työllistämistuki	182 257,74	166 103,21
Korvaukset Kelalta	206 450,85	375 564,24
Toimeentulotuen valtionos.	693 403,83	730 330,36
Muut tuet ja avustukset	866 883,50	615 857,57
Tuet ja avustukset yhteensä	1 948 995,92	1 887 855,38
Muut tuotot		
Vuokratuotot	731 867,32	664 763,01
Toimeentulotuen takaisinperintä	111 883,62	107 886,70
Muut tuotot	98 067,88	372 995,26
Muut tuotot yhteensä	941 818,82	1 145 644,97
Toimintatuotot yhteensä	95 663 765,27	92 705 365,08

Toimintakulut tulosalueittain

	2013	2012
Henkilöstökulut		
Hallinto	4 210 669,43	3 889 795,22
Sosiaalipalvelut	10 448 753,41	9 972 042,64
Vanhuspalvelut	17 220 535,54	16 047 207,10
Terveyspalvelut	11 476 584,60	11 451 912,29
Sairausvakuutuskorvaukset	-745 104,41	-705 510,28
Henkilöstökulut yhteensä	42 611 438,57	40 655 446,97
Erikoissairaanhoido	24 486 766,22	23 082 374,10
Muut asiakaspalvelut		
Hallinto	0,00	-724,13
Sosiaalipalvelut	6 882 620,12	7 066 190,75
Vanhuspalvelut	3 152 697,64	2 833 185,07
Terveyspalvelut	1 596 298,64	1 300 126,57
Asiakaspalvelut yhteensä	36 118 382,62	34 281 152,36
Muut palvelut		
Hallinto	1 517 588,19	1 563 023,04
Sosiaalipalvelut	1 780 883,38	1 661 288,74
Vanhuspalvelut	2 296 812,33	2 221 084,39
Terveyspalvelut	1 917 682,17	2 365 037,14
Muut palvelut yhteensä	7 512 966,07	7 810 433,31
Aineet ja tarvikkeet		
Hallinto	995 006,20	966 136,99
Sosiaalipalvelut	205 107,08	196 054,38
Vanhuspalvelut	662 106,72	670 972,33
Terveyspalvelut	1 450 950,81	1 588 965,24
Aineet ja tarvikkeet yhteensä	3 313 170,81	3 422 128,94
Avustukset	2 610 002,10	2 491 917,19
Muut toimintamenot	2 825 190,32	2 734 906,11
Ympäristöterveydenhuolto		160,00
Toimintakulut yhteensä	94 991 150,49	91 396 144,88

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista 1.1.2013 jälkeen käyttöönotetuista hyödykkeistä

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5 – 20 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 – 20 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	20 – 40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Tasapoisto	10 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 – 15 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 – 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 – 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut		
pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta tilinpäätöksessä

2010 - 2014 keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	496 744 eur/vuosi
2010 - 2014 keskimääräinen poistonalaisten investointien hankintameno	482 079 eur/vuosi
Ero eur	- 14 665 eur
Ero %	3,0 %

5.3 Taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2013	2012
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Työterveyshuolto/Kela	211 710,77	217 889,99
Muut saamiset Kelalta	70 370,95	88 998,04
Valtionosuudet/hankkeet	444 786,17	492 372,32
Sotainvaliditilitykset/valtio	370 282,95	357 358,65
Muut siirtosaamiset valtiolta	45 106,90	198 475,89
Muut siirtosaamiset	23 118,08	10 912,93
Siirtosaamiset yhteensä	1 165 375,82	1 366 007,82

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet

	2013	2012
Tietokoneohjelmistot		
Alkusaldo 1.1.	108 766,66	63 644,59
Tilikauden lisäykset	80 934,21	55 704,94
Siirrot erien välillä	5 177,50	13 282,84
Tilikauden poistot	-41 744,67	-23 865,71
Tasearvo 31.12.	153 133,70	108 766,66
Muut pitkävaikutteiset menot		
Alkusaldo 1.1.	73 749,07	
Tilikauden lisäykset	7 837,03	7 738,46
Siirrot erien välillä		67 566,63
Tilikauden poistot	-17 660,23	-1 556,02
Tasearvo 31.12.	63 925,87	73 749,07
Aineettomat hyödykkeet yht.	217 059,57	182 515,73

Aineelliset hyödykkeet	2013	2012
Maa- ja vesialueet		
Alkusaldo 1.1.	82 916,65	92 477,08
Tilikauden lisäykset		5 369,00
Siirrot erien välillä		-14 929,43
Tasearvo 31.12.	82 916,65	82 916,65
Liittymismaksut		
Alkusaldo 1.1.	22 473,78	22 473,78
Tasearvo 31.12.	22 473,78	22 473,78
Maa- ja vesialueet	105 390,43	105 390,43
Hallinto- ja laitosrakennukset		
Alkusaldo 1.1.	1 073 202,57	1 137 239,25
Tilikauden lisäykset	99 415,29	177 252,91
Siirrot erien välillä		-63 607,28
Tilikauden poistot	-200 399,57	-177 682,31
Tasearvo 31.12.	972 218,29	1 073 202,57
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet		
Alkusaldo 1.1.	14 172,76	
Siirrot erien välillä		14 929,43
Tilikauden poistot	-995,29	-756,67
Tasearvo 31.12.	13 177,47	14 172,76
Rakennukset	985 395,76	1 087 375,33
Kuljetusvälineet		
Alkusaldo 1.1.		65 366,67
Tilikauden vähennykset		-50 566,67
Tilikauden poistot		-14 800,00
Tasearvo 31.12.		0,00
ATK		
Alkusaldo 1.1.	165 158,13	123 557,28
Tilikauden lisäykset	48 300,50	91 815,81
Tilikauden poistot	-58 111,67	-50 214,96
Tasearvo 31.12.	155 346,96	165 158,13
Muut koneet ja kalusto		
Alkusaldo 1.1.	527 133,95	532 495,68
Tilikauden lisäykset	146 280,26	156 279,77
Siirrot erien välillä		-3 959,35
Tilikauden poistot	-165 661,43	-157 682,15
Tasearvo 31.12.	507 752,78	527 133,95

	2013	2012
Sosiaalipuolen koneet		
Alkusaldo 1.1.	28 584,77	65 195,68
Tilikauden poistot	-28 584,77	-36 610,91
Tasearvo 31.12.	0,00	28 584,77
Koneet ja kalusto	663 099,74	720 876,85
Arvo- ja taide-esineet		
Alkusaldo 1.1.	1 934,16	1 934,16
Tasearvo 31.12.	1 934,16	1 934,16
Muut aineelliset hyödykkeet	1 934,16	1 934,16
Keskeneräiset hankinnat		
Alkusaldo 1.1.	3 250,00	
Tilikauden hankinnat	30 383,23	16 532,84
Sirot erien välillä	-5 177,50	-13 282,84
Saldo 31.12.2012	28 455,73	3 250,00
Ennakkomaksut ja kesk.er.h.	28 455,73	3 250,00
Aineelliset hyödykkeet yht.	1 784 275,82	1 918 826,77
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet		
Alkusaldo 1.1.	15 273,30	15 273,30
Saldo 31.12.2012	15 273,30	15 273,30
Osakkeet ja osuudet	15 273,30	15 273,30
Sijoitukset yht.	15 273,30	15 273,30
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	2 016 608,69	2 116 615,80

Oman pääoman erittely

	2013	2012
Peruspääoma		
Evijärvi	26 733,40	26 733,40
Kauhava	2 312 389,24	2 312 389,24
Lappajärvi	138 965,94	138 965,94
Peruspääoma 31.12	2 478 088,58	2 478 088,58
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		
Alkusaldo 1.1.	861 426,67	4 142,94
Oikaisut/vuosi 2010	21 515,96	-8 682,74
Oikaisut/vuosi 2011	14 639,30	12 458,93
Oikaisut/vuosi 2012	20 669,47	
2010 alijäämän kattaminen	-846 503,06	
Edellisten kausien ali/ylijäämä 31.12.	71 748,34	7 919,13
Tilikauden yli-/alijäämä		
2010 alijäämän kattaminen/Evijärvi		124 410,78
2010 alijäämän kattaminen/Kauhava		722 092,28
2010 alijäämän kattaminen/Lappajärvi	159 278,45	
Tilikauden ylijäämä	8 540,59	7 004,48
Tilikauden yli-/alijäämä	167 819,04	853 507,54
Edellisten kausien alijäämät/kunnat		
	2013	2012
Evijärvi		
Alkusaldo1.1.	-124 410,78	-124 410,78
Vuoden 2010 alijäämä	124 410,78	
Evijärvi 31.12.	0,00	-124 410,78
Kauhava		
Alkusaldo1.1.	-722 092,28	-722 092,28
Vuoden 2010 alijäämä	722 092,28	
Kauhava 31.12.	0,00	-722 092,28
Lappajärvi		
Alkusaldo1.1.	-159 278,45	-167 961,19
Oikaisu/2010		8 682,74
Lappajärvi 31.12.	-159 278,45	-159 278,45
Oma pääoma yhteensä	2 558 377,51	2 333 733,74

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2013	2012
Sosiaalivakuutusmaksuvelat	755 438,35	617 366,87
Lomapalkkavaraukset	5 565 900,42	4 789 098,57
Itsenäistymisvarat	1 512,38	4 150,42
Muut siirtovelat	55 808,67	93 251,91
Siirtovelat yhteensä	6 378 659,82	5 503 867,77

5.4 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	31.12.2013	31.12.2012
Vakinaiset		
Kokoaikaiset	707	710
Osa-aikaiset	113	101
Vakinaiset yhteensä	820	811
Määräaikaiset		
Työpajat	7	7
Kokoaikaiset	254	231
Osa-aikaiset	36	47
Sivutoimiset	13	22
Määräaik.yhteensä	310	307
Yhteensä	1130	1118

Tilikauden henkilöstökulut

	2013	2012
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	34 959 311,54	33 170 616,03
Eläkekulut	5 792 441,47	5 628 517,22
Muut sosiaalivakuutusmaksut	1 859 685,56	1 856 313,74
Henkilöstökulut yhteensä	42 611 438,57	40 655 446,99
Henkilöstökulut tulosalueittain		
Hallinto- ja tukipalvelut	4 156 756,82	3 862 998,71
Sosiaalipalvelut	10 273 622,14	9 802 362,37
Vanhuspalvelut	16 883 699,02	15 748 976,88
Terveyspalvelut	11 297 360,59	11 241 109,03
	42 611 438,57	40 655 446,99

Tilintarkastajan palkkiot

	2013	2012
Tilintarkastuspalkkiot	6 013,60	10 170,44
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	5 032,90	
Muut palkkiot	2 243,10	
	13 289,60	10 170,44

Vuoden 2012 tilintarkastuspalkkiot sisältävät myös tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät ja muut palkkiot.

5.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuiden yhteismäärä

	2013	2012
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	63 892,30	62 958,95
Myöhemmin maksettavat	39 249,68	46 410,93
Leasingvastuut yhteensä	103 141,98	109 369,88

Vastuusitoumukset

	2013	2012
Vuokravastuut	5 175 172,39	3 056 050,54
Pääomavuokravastuut	2 291 257,63	2 503 611,88
Vuokravastuut yhteensä	7 466 430,02	5 559 662,42

6.2 Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään tilintarkastuskertomuksen.

Kauhavalla ____ / ____ 2014

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Pentti Kananoja, KHT, JHTT

7. LUETTELOT JA SELVITYKSET

7.1 Luettelo kirjanpitoKirjoista ja tositteiden lajeista

Pääkirja
Päiväkirjat
Tasekirja

Tositteiden lajit	Tositelajit
Kassa- ja pankkitositteet	1 - 3
Palkkatapahtumat	4
Toimeentulotuki	6
Luottotappiot	15
Ostolaskut ja niiden maksut	20 - 29
Myyntilaskut ja niiden suoritukset	30 - 39
Arvonlisävero	50
Muistiotositteet	90
Kirjanpidon tulos	96

7.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pysyvästi säilytettävät

Tasekirja
Talousarvion toteutumisvertailu
Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus
Toimintakertomus
Tililuettelo

Kymmenen vuotta säilytettävät

Pääkirja
Tase-erittelyt
Päiväkirjat
Tilikauden tositteet *)

*) ESR:n ja EAKR:n rahoittamien hankkeiden tositteet 10 vuotta ohjelmakauden päättymisestä.

8. MUUT LIITETIEDOT

Palvelujen käyttö jäsenkunnittain ja tehtävittäin 2009 - 2013

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Perheneuvola					
Kauhava	2 295	3 382	3 461	3 889	3 559
Evijärvi	453	754	469	527	675
Lappajärvi	375	579	499	619	658
YHTEENSÄ	3 123	4 715	4 429	5 035	4 892
Musiikkiterapia					
Kauhava	346	350	247	268	69
Evijärvi	5	2	19	0	0
Lappajärvi	0	1	5	23	21
YHTEENSÄ	351	353	271	291	90
Lastensuojelun perhe- ja laitoshoito					
Kauhava	10 165	10 342	8 673	8 515	8 373
Evijärvi	3 155	3 556	4 021	3 694	3 457
Lappajärvi	767	1 096	1 951	1 305	671
YHTEENSÄ	14 087	14 994	14 645	13 514	12 501
Roihan majakka					
Kauhava				2 211	3 563
Lappajärvi					68
YHTEENSÄ				2 211	3 631
Vammaisten asumispalvelut					
Kauhava	33 217	33 661	34 089	36 875	37 297
Evijärvi	5 017	5 850	6 684	6 566	6 452
Lappajärvi	1 975	4 022	3 926	3 337	2 107
YHTEENSÄ	40 209	43 533	44 699	46 778	45 856
Työ- ja päivätoiminta					
Kauhava	10 622	10 216	11 077	11 118	11 837
Evijärvi	3 128	2 869	2 777	3 293	3 730
Lappajärvi	4 410	4 500	4 435	3 626	3 147
YHTEENSÄ	18 160	17 585	18 289	18 037	18 714

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Lasten päiväkotihoito					
Kauhava	37 553	40 737	41 162	40 354	40 709
Evijärvi	4 677	4 516	3 994	4 357	4 863
Lappajärvi	2 757	3 235	3 235	3 303	3 574
YHTEENSÄ	44 987	48 487	48 391	48 014	49 146
Ryhmäperhepäivähoito					
Kauhava	4 298	3 157	5 150	8 687	9 733
Evijärvi	0	141	130	109	96
Lappajärvi	4 153	3 428	3 199	4 557	4 291
YHTEENSÄ	8 451	6 726	8 479	13 353	14 120
Perhepäivähoito					
Kauhava	36 659	34 864	34 954	31 427	29 069
Evijärvi	8 835	9 406	9 379	8 558	8 152
Lappajärvi	4 539	4 790	4 852	4 651	4 670
YHTEENSÄ	50 033	49 060	49 184	44 636	41 891
Kotihoito					
Kauhava	83 080	67 884	76 014	78 842	74 352
Evijärvi	17 141	17 051	16 967	19 319	20 129
Lappajärvi	24 844	22 812	21 511	20 766	25 181
YHTEENSÄ	125 065	107 747	114 492	118 927	119 662
Palveluasuminen					
Kauhava	46 827	47 080	47 179	46 017	43 868
Evijärvi	7 680	5 662	4 645	4 335	4 664
Lappajärvi	17 316	16 501	15 785	13 315	11 850
YHTEENSÄ	71 823	69 243	67 609	63 667	60 382
Tehostettu palveluasuminen					
Kauhava	31 598	37 113	41 702	47 414	50 883
Evijärvi	8 432	11 281	11 779	11 721	12 011
Lappajärvi	8 217	8 179	8 427	10 841	11 732
YHTEENSÄ	48 247	56 573	61 908	69 976	74 626
Laitoshoito					
Kauhava	54 263	50 434	43 742	35 580	34 048
Evijärvi	9 211	6 747	5 761	6 108	6 158
Lappajärvi	8 876	9 096	10 238	11 510	11 953
YHTEENSÄ	72 350	66 277	59 741	53 198	52 159

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Avohoito					
Kauhava	42 474	42 519	45 409	42 620	45 446
Evijärvi	7 777	9 209	8 161	8 381	7 763
Lappajärvi	6 648	6 978	7 130	6 833	6 001
YHTEENSÄ	56 899	58 706	60 700	57 834	59 210
Terveysneuvonta					
Kauhava	33 791	28 102	24 306	21 728	21 581
Evijärvi	5 779	4 621	4 531	4 224	4 266
Lappajärvi	5 680	5 448	4 234	4 085	3 983
YHTEENSÄ	45 250	38 171	33 071	30 037	29 830
Vuorohoito-osasto					
Kauhava	6 185	6 906	6 706	6 566	6 393
Evijärvi	4	7	47	248	663
Lappajärvi	111	9	0	88	179
YHTEENSÄ	6 300	6 922	6 753	6 902	7 235
Kuntoutusosasto					
Kauhava	3 131	3 798	3 871	3 145	3 213
Evijärvi	514	569	612	948	553
Lappajärvi	4 139	3 497	3 334	3 316	3 799
YHTEENSÄ	7 784	7 864	7 817	7 409	7 565
Sairaalaosasto					
Kauhava	15 001	14 262	12 389	11 926	11 829
Evijärvi	1 353	1 840	2 163	2 622	1 470
Lappajärvi	1 278	1 377	1 664	2 109	1 634
YHTEENSÄ	17 632	17 479	16 216	16 657	14 933
Suun terveydenhuolto					
Kauhava	20 930	20 904	20 264	20 120	19 942
Evijärvi	3 600	3 686	3 312	3 245	3 015
Lappajärvi	3 748	3 777	3 879	4 379	4 159
YHTEENSÄ	28 278	28 367	27 455	27 744	27 116

Jäsenkunnilta laskutetut suoritehinnat 2009 – 2013 tehtävittäin

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Perheneuvola Käyntikerran hinta, €	94,30	82,93	83,17	80,98	77,94
Musiikkiterapia Käyntikerran hinta, €	53,47	64,49	65,60	60,59	158,65
Lastensuojelun sosiaali- ja perhetyö Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	30,72	32,90	40,57	40,37	48,94
Perhe- ja laitoshoido Hoitopäivän hinta, €	132,45	154,54	153,12	156,41	146,39
Päihdepalvelut Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	6,96	6,76	10,26	11,96	7,39
Vammaisten ja mielenterveys- kuntoutujien asumispalvelut Hoitopäivähinta, €	69,07	73,49	72,30	72,21	83,94
Työ- ja päivätoiminta Osallistumispäivän hinta, €	48,87	48,48	53,04	61,53	65,63
Sosiaali- ja muut tukitoimet (sis. mm. avustajien palkat ja kulj.palvelut) Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	44,78	54,94	63,39	84,34	93,88
Aikuissosiaalityö ja työhön kuntoutus/ työmarkkinatuki Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	18,67	17,73	19,08	20,30	28,76
Lasten päiväkotihoido Hoitopäivän hinta, €	56,21	55,98	63,07	68,29	71,88
Ryhmäperhepäivähoito Hoitopäivän hinta, €	55,49	63,68	64,16	68,02	69,07

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Perhepäivähoito Hoitopäivän hinta, €	37,86	39,14	41,60	49,95	52,11
Kotihoito Käyntikerran hinta, €	28,92	34,14	30,80	32,82	38,07
Palveluasuminen Hoitopäivän hinta, €	25,70	30,48	34,23	37,57	41,13
Tehostettu palveluasuminen Hoitopäivän hinta, €	70,20	67,74	74,34	79,38	83,52
Laitoshoito Hoitopäivän hinta, €	104,54	105,81	105,05	112,99	114,20
Avohoito/avosairaanhoito Käyntikerran hinta, €	86,22	89,50	98,91	113,62	107,95
Terveysneuvonta Käyntikerran hinta, €	30,82	40,42	46,90	54,19	60,66
Vuorohoito-osasto Hoitopäivän hinta, €	160,11	141,46	154,26	156,65	159,29
Kuntoutusosasto Hoitopäivän hinta, €	170,71	172,96	184,27	193,82	211,72
Sairaalaosasto Hoitopäivän hinta, €	194,60	209,00	241,86	252,38	252,06
Suun terveydenhuolto Hoitokäynnin hinta, €	55,73	57,09	59,55	61,68	64,60
Työterveyshuolto Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	12,03	9,81	7,09	9,18	0,85

Jäsenkuntien kuntaosuuksien menokehitys 2009 - 2013

Evijärven osalta sairaanhoitopiiriin eikä Eskoon menoja ole otettu huomioon.

Erikoissairaanhoidon kustannuksissa vuoden 2010 osalta on otettu huomioon sairaanhoitopiiriin ylijäämän palautus ja edellisten vuosien lisälaskut.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintä on erotettu loppuun omaksi osiokseen. Toiminta siirtyi Seinäjoen kaupungin organisaatioon vuoden 2011 alusta lukien. Vuodelle 2011 kirjatut kustannukset ovat syntyneet vuonna 2010.

Vuoden 2010 tilinpäätöksessä jäi alijäämää runsaat miljoona euroa, joten 2010 sarake ei anna oikeaa kuvaa palvelusektorin todellisista menoista.

Sairaankuljetus on siirtynyt 1.1.2013 lähtien sairaanhoitopiiriin vastuulle ja sisältyy erikoissairaanhoidon. Aiempina vuosina sairaankuljetus on sisältynyt perusterveydenhuollon kustannuksiin.

									MENOT/AS.
PERUSPALVELUT									2685
EVIJÄRVI	TP 2009	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/ Alitus	TP 2013
Sosiaalipalvelut	1 947 715	2 157 769	2 388 287	2 398 444	2 545 088	2 660 387	2 679 792	19 405	998
Vanhuspalvelut	2 316 879	2 341 305	2 350 871	2 229 231	2 499 274	2 804 721	2 742 509	-62 213	1 021
Perusterveydenhuolto	1 434 923	1 643 429	1 730 575	1 879 607	2 289 608	1 926 279	1 887 043	-39 236	703
YHTEENSÄ:	5 699 517	6 142 503	6 469 733	6 507 282	7 333 970	7 391 387	7 309 343	-82 044	2 722

									MENOT/AS.
									17076
KAUHAVA	TP 2009	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/ Alitus	TP 2013
Sosiaalipalvelut	11 405 117	11 228 300	12 510 935	12 302 984	13 742 905	14 690 507	14 662 009	-28 498	859
Eskoo	814 454	791 743	833 000	825 839	1 181 579	941 105	952 798	11 693	56
Vanhuspalvelut	11 801 754	12 143 064	12 598 111	11 999 030	12 416 258	13 332 147	13 134 706	-197 442	769
Perusterveydenhuolto	10 529 945	10 314 024	11 256 199	11 704 786	12 047 580	12 017 388	12 198 375	180 987	714
Erikoissairaanhoido	17 350 253	16 978 525	18 050 000	18 892 473	18 809 808	20 202 000	20 418 476	216 476	1 196
YHTEENSÄ:	51 901 523	51 455 656	55 248 245	55 725 112	58 198 130	61 183 148	61 366 365	183 217	3 594

									MENOT/AS.
									3317
LAPPAJÄRVI	TP 2009	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/ Alitus	TP 2013
Sosiaalipalvelut	1 508 649	1 770 978	2 066 085	2 014 097	2 114 156	2 078 184	2 022 377	-55 808	610
Eskoo	128 481	113 078	144 600	125 946	157 223	148 005	187 720	39 715	57
Vanhuspalvelut	2 710 901	2 881 154	2 926 484	3 000 866	3 433 383	3 834 338	3 876 102	41 764	1 169
Perusterveydenhuolto	1 972 998	1 863 472	2 080 262	2 175 954	2 487 441	2 258 844	2 405 592	146 748	725
Erikoissairaanhoido	3 546 548	3 727 750	3 740 000	4 054 536	4 272 428	4 388 000	4 068 290	-319 710	1 226
YHTEENSÄ:	9 867 577	10 356 431	10 957 431	11 371 399	12 464 630	12 707 372	12 560 081	-147 291	3 787

	TP 2009	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/ Alitus
PERUSPALVELUT	67 468 617	67 954 591	72 675 409	81 281 907	77 996 730	81 281 907	81 235 789	-46 118
YHT.								
Alijäämä /31.12.2010		1 112 498						

Ympäristöturv.huolto	TP 2009	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/ Alitus
Evijärvi	60 641	56 242,32	2 631	4 274				
Kauhava	385 554	358 171,68	16 651	26 854				
Lappajärvi	76 450	71 089,68	3 322	5 336				
YHTEENSA	522 646	485 503,68	22 604	36 464				

MUUT PALVELUT

Evijärvi	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/ Alitus
Työpaja (Junki ja Kieppis)		6 500	12 097	23 948	13 584	12 337	-1 247
Nuorten työpaja		0	0	3 923	6 530	11 434	4 904
Palveluliikenne		14 000	3 829	9 065	7 016	8 338	1 322

Kauhava	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/ Alitus
Työpaja (Junki ja Kieppis)		40 074	31 588	60 592	38 035	63 824	25 789
Nuorten työpaja		0	0	18 833	16 325	25 124	8 798
Palveluliikenne		42 000	27 178	34 844	29 468	27 367	-2 101

Lappajärvi	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/ Alitus
Työpaja (Junki ja Kieppis)		7 500	4 509	1 592	2 717	1 859	-858
Nuorten työpaja		0	0	0	1 224	2 792	1 567
Palveluliikenne		14 000	6 659	7 520	7 016	13 208	6 192

MUUT PALVELUT	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/Alitus
Evijärvi		20 500	15 926	36 936	27 130	32 109	4 979
Kauhava		82 074	58 766	114 268	83 828	116 314	32 486
Lappajärvi		21 500	11 168	9 112	10 957	17 859	6 901
MUUT PALVELUT YHT.		124 074	85 860	160 316	121 916	166 281	44 365

KAIKKI KUNTAOSUUD	TP 2009	TP 2010	TA 2011	TP 2011	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Ylitys/Alitus
Evijärvi	5 760 158	6 198 745	6 492 864	6 527 482	7 370 906	7 418 517	7 341 452	-77 065
Kauhava	52 287 077	51 813 828	55 346 970	55 810 732	58 312 398	61 266 977	61 482 679	215 703
Lappajärvi	9 944 027	10 427 521	10 982 253	11 387 903	12 473 743	12 718 329	12 577 939	-140 390
YHTEENSA	67 468 617	67 954 591	72 822 087	73 726 117	78 157 047	81 403 823	81 402 071	-1 752